

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV.

V Ljubljani, 5. novembra 1942-XXI. šte. 41 (677)

Danes:

NOVI KRIMINALNI ROMAN
SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

(Gl. str. 2 in 3)

Dolg je hud volk.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 3382. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankirani dopisi ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znakah.

NAROČNINA

1/4 leta 10 lri, 1/2 leta 20 lri, vsa leta 40 lri. V tujini 64 lri na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petlinna vrsta ali njen prostor (višina 5 mm in širina 55 mm) 7 lri; v oglašnem delu 4.50 lri. V dvostolpnem tisku cene po dogovoru. — Notice: vrstica 7 lri. Mali oglasi: beseda 0.50 lri. Oglasi davek povsod se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Zmagoviti boji Italijanskih čet v Egiptu

Preprečen poskus angleškega izkrcanja v zaledju

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 30. oktobra svoje 887. vojno poročilo:

Na egiptovski fronti je sovražnik napadel z velikimi oklepnimi silami brez vsakega uspeha naše postojanke. Posamezne začete prodore so vrle čete Osi takoj omeile in onemogočile ter so v trdi borbi uničile 39 oklepnih voz. Pri tem gre za uničenje 13 voz zasluga nekemu nemškemu bataljonu, ki se je posebno odlikoval.

Letalstvo Osi je izvršilo več poletov nad nasprotnikova zbirališča ter je bombardiralo in obstreljevalo s strojnimi skupine vojnih sredstev in zbiranja čel.

V spopadih v zraku so nemški lovci sestrelili tri letala.

Dvojni poskus za izkrcanje na področju Marsa Matruha smo zatrl z značajnimi izgubami za sovražnika s takojšnjo akcijo obrambe in letalskih oddelkov.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 31. oktobra svoje 888. vojno poročilo:

Na egiptovski fronti je bila bitka večraj v zastoju; spopadi izvidne in dvojni topništva so obeleževali dan. Nekaj lahkih oklepnih voz, ki so skušali prodreti v našem zaledju, smo takoj odrezali in uničili.

Oddelki lovskih letal Osi so močno nasprovali delavnosti sovražnega letalstva in so v boju sestrelili 7 britanskih letal; eno letalo je treščilo na zemljo, zadeto od strelav protiletalske obrambe.

Zeleznica in cesta med El Alameinom in Hamanom sta bili z dobrim uspehom bombardirani od nekega našega oddela.

V vzhodnem Sredozemlju so italijanska letala napadla dve motorni ladnici, izmed katerih se je ena potopila.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 1. novembra svoje 889. vojno poročilo:

Siloviti boji so se spet razvneli na severnem področju egiptovskega bojišča, kjer je sovražnik razvil nove napade v britiko podporo oklepnih oddelkov. Britanske akcije smo hitro za držali in z energičnim protinapadom postopno zlomili.

Uničili smo številna oklepna vozila in zajeli okoli 200 ujetnikov, katerih skupno število je v sedanjih bitki naraslo že na 2000.

Oddelki italijanskih in nemških bombnikov strmoglavcev in napadalnih letal so prizadeli sovražniku pomembne izgube z neprestanimi napadi na zbirališča njegovih čet in prometnih sredstev ter s ponovnimi akcijami proti središčem sovražnega zaledja.

V letalskih dvobojih so nemški lovci sestrelili 7 letal in prisilili nadalje letalo, čigar posadka je bila ujeta, k pristanku na naših postojankah; drugo letalo, ki je bilo zadeto od protiletalskega topništva, je treščilo na tla v plamenih.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 2. novembra svoje 890. vojno poročilo:

Na severnem odseku egiptovskega bojišča je nadaljnji ugoden razvoj protinapada Osnih čet dovedel do zajetja nadaljnje stolne Avstraleev in do uničenja nadaljnjih 40 avtomobilskih vozil. Nove napade, ki so sledili močnemu topovskemu streljanju na naše postojanke na istem odseku, so naše čete takoj odbile.

Izkrvni poskus za hrbitom naše razvrstitev, izveden zadnjo noč, smo takoj onemogočili.

Italijanska in nemška letala so ponovno z dobrim uspehom delovala nad sovražnim bojiščem; nemški lovci so sestrelili 4 nasprotna letala, mnogo drugih pa so poškodovali na tleh.

Voščilo Vladarske dvojice Visokemu Komisarju

Na vdano voščilno brzojavko, ki jo je naslovil Ekse. Visoki Komisar ob 20letnici Revolucije zvišenima suverenoma, sta blagovolila odgovoriti s sledečo brzojavko:

»Niuni Velikostvi Kralji in Cesar ter Kraljici in Cesarici se toplo za hvaljujeta ter vračata Vam ter prebivalstvu najboljša voščila za novo leto.«
Minister dvora Acquarone.

Princ Piemontski postal maršal Italije

Rim, 29. okt. Agencija Stefani poroča iz Rima, da je Princ Piemontski s kraljevim ukazom postal maršal Italije.

Duce otvoril stalno razstavo Fašizma

Poročilo Stranke Duceju. - Brzojavne čestitke poglavarjev prijateljskih držav

Rim, 28. okt. V navzočnosti visokih oblasti, strankinih hierarhov, posebnega Hitlerjevega odposlanca za proslavo 20. obletnice Pohoda na Rim, nemškega delovnega voditelja dr. Leva in številnih drugih osebnosti ter množice ljudstva je Duce otvoril v Rimu razstavo Fašizma.

Po otvoritvi fašistovske razstave je Duce opravil dolg obisk po razstavi ter je Hitlerjevemu odposlancu sam razlagal zaporedna obdobja fašistovske revolucije, dokumentirane s številnimi predmeti in relikviji, razstavljenimi po različnih dvoranah. Duce, ki je bil ves svež in nasmejan, je bil videti posebno srečen, ko je našteval faze trdih borb, ki jih je vodil za zagotovitev bodočnosti italijanskega ljudstva. Na koncu obiska je izrazil Duce Tainiku Stranke ter organizatorjem razstave svoje čestitke za popoln uspeh te manifestacije.

Po otvoritvi razstave se je Duce podal k otvoritvi provincialnega sedeža Zenskih fašistev, kjer so ga obdale množične žene iz ljudstva ter matere borec, ki so mu priredile tople sprejem. V odgovor na pozdrav Tainika Zvezne zenskih fašistev je Duce pohvalil delovanje fašistovskih žen v sedanjih vojni in zlasti delovanje rimskih žena.

Poročilo Stranke Duceju

Ob dvajsetletnici Pohoda na Rim je Duce sprejel v Beneški palači Tainika Stranke Ekse. Vidussionija, ki je v spremstvu članov nacionalnega Direktorija izročil Duceju izkaznico Stranke št. 1 za leto XXI. Navzočni so bili poleg drugih odličnikov zastopniki sprot padlih za revolucijo, ob katerih se je Duce pomudil z očetovsko ljubeznivostjo.

Nato je Tainik Stranke predložil Duceju izbrano poročilo o silah, uvrščenih v fašistovski Stranki in njenih organizacijah, posebno na še o fašistih pod orožjem. Nato je Ekse. Vidussionij naslovil na Duceja naslednjo addresso:

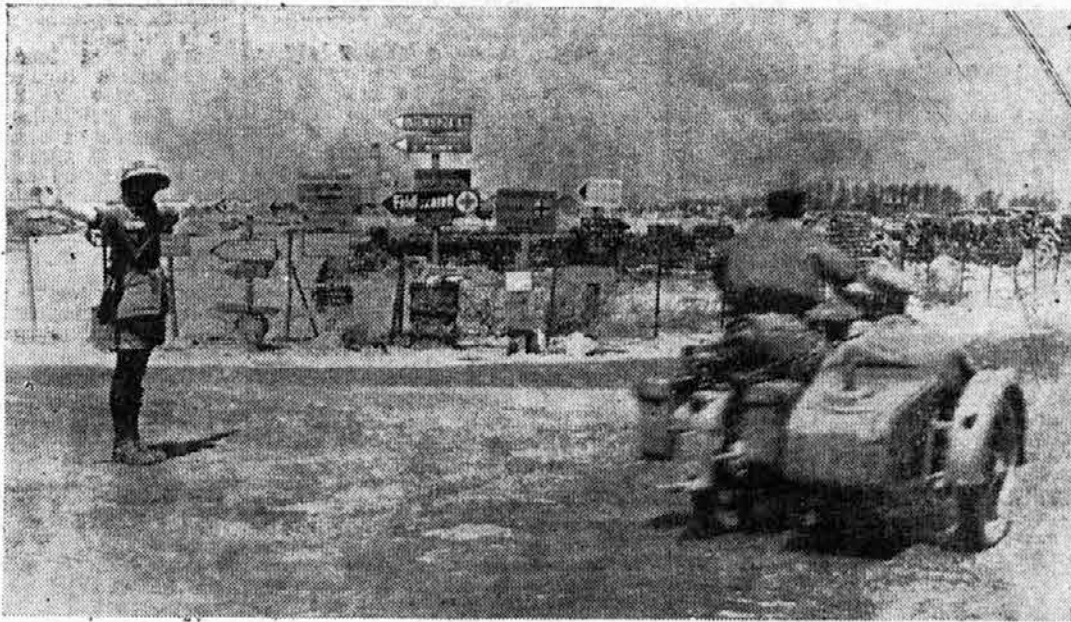
»Duce, čast imam izročiti Vam poročilo o silah stranke ob 20letnici Pohoda na Rim. V 20 letih neizprosne predanosti stvari imi stranka v svojih častnih vrstah naslednje svoje tovariše, iz fašistovskih vojn: padlih

34.322, med temi 1.240 hierarhov, ranjenih 50.435, med temi 1.524 hierarhov, odlikovanih 17.643, med temi 1.362 hierarhov. Častni album veže en sam Fašij žrtvovanja padle v junaških letih pred vojnami in tiste v vseh vojnah, moše vseh starosti in vseh slojev, najboljši od nas zaradi zvestobe in prednosti Fašizmu in Domovini.

Stranka, Duce, je ponosna na toliko bogastvo krvi in žrtve, ki so naizgotevši in najresnejši znak, da Stranka v 20 letih ni zahtevala drugega kot privilegij za borbo in ni zahtevala druge pravice zase kot pohod v svojstvu prednje straže naroda, v čigar zdravem in plemenitem srcu je postal Vaš credo razlog za življenje in gotovost za bodočnost. Po Vaših ukazih Stranka budno in ljubosumno čuva

Il ritorno del sottomarino »Barbarigo«. Il comandante della base sottomarina saluta il comandante e la guarnigione del sottomarino. — Vrnitev podmornice »Barbarigo«. Poveljnik podmorniškega oporišča pozdravlja poveljnika in posadko podmornice.

Il commercio lungo la strada che l'hanno regalato i soldati italiani su territorio egiziano. — Trgovina ob cesti, ki so jo na egiptovskem ozemlju uredili italijanski vojaki

ideale revolucije in dela ter se giblje na ravni stvarnosti v zavesti svojih dolžnosti v osvobodilni vojni, v kateri je zastavila vse svoje sile, vsa svoja sredstva.

Z zledom moralne neizprososti, ki je zakon življenja, in zavestno sprejeto žrtvovanja, ki blešči v luči idealov naše stvari in domovine, nudi z odprtim srcem največjodušnostjo in naistvarnejšo solidarnost do tistih, ki najbolj čutili neizbežne nevarnosti trenutka, branec se s priznanjem bratstva v orožju in z duhom hrabrih borec, polne stranka kakor živa neizčrpna in neizčrpiliva sila, kajti Vi Duce ste njena vera in njena duša.

Nam, Duce, je usoda podelila izredno visoko čast, da Vam izročamo ob slavni 20letnici strasten in zvest glas Vaših Crnih srajc in fašistovskega naroda, katerega usodi ste Vi odprli težko, toda ponosno in slavno pot zaslužene veličine.

Duce, danes je v vseh nas odločno, svečano in neizprosno Vaša volja: vredno je živeti zgodovinsko uro, da postane fašistovska Domovina velika. Zivel Duce!

Duce je v svojem odgovoru hvalil udeleževanje Stranke na vseh področjih narodnega življenja in zlasti podporo in solidarnost z borec in njih družinami. Nato je Duce očrtal smerice za delo, ki naj ga opravijo v bodoče za zmagajo. Naposled je Tainik Stranke odredil pozdrav Duceju.

Fašistovska zbornica Duceju

Duce je prejel od Fašistovske zbornice naslednjo brzojavko:

»Zbornica fašistev in korporacij obnavlja ob 20letnici Pohoda na Rim, Vam Duce fašizma, prisego zvestobe naših borbenih eskader pred 20 leti. Vi ste privedli v Rim Italijo Vittoria Veneta. Vi boste povedli Fašistovsko Italijo k zmagi. — Grandi, predsednik zbornice fašistev in korporacij.«

Hitlerjev pozdrav Duceju

Za dvajsetletnico Pohoda na Rim je poslal nemški državni voditelj Hitler Duceju tole brzojavno čestitko:

»Ekscelenci šefu Kr italijanske vladave, Benitu Mussoliniju — Rim.

Ob 20letnici pohoda na Rim se moja misel obrača k vam in k vašim usvaritvam, kakršnih ni bilo prej v zgodovini, v duhu naizvestejšega pri-

jateljstva in zavezništva. Z menoj združen celotni narodno-socialistični nemški narod se živahno udeležuje obletnice dneva triumfa fašistovske revolucije. Kar ste Vi, Duce, in Vaši bojevniki storili, je dalo Vaši tedanji revoluciji vrednost preobrata v zgodovini človeštva.

Danes se našina revolucionarna naroda skupaj borita v najtesnejšem bratstvu v orožju proti istim silam, ki so se nekoč brez uspeha zoperstavljale v notranjosti Fašizmu v Italiji in narodnemu socializmu v Nemčiji. Zidovstvo, plutokracija in bolševizem bodo zato izgubili to bitko prav tako, kakor so jo izgubili tedaj. S tem trdnim zaupanjem vas pozdravljam, Duce, z največjo prisrčnostjo in pošiljam Vam in vašim Crnim srajcem svoje tovariške pozdrave in tovariške pozdrave nemškega naroda.

Adolf Hitler.«

Japonske čestitke

Duce je sprejel naslednjo brzojavko od japonske admiralitete:

»Ekse. Benitu Mussoliniju, vrhovnemu poveljniku Oboroženih sil, Rim.

Ko vam, Ekscelenci, pošiljamo izraze naših odkritosrčnih čestitk ob slavni 20letnici Pohoda na Rim, imamo čast na ta radostni dan sporočiti Vam vest o zmagi japonske mornarice v pomorski bitki na južnem Pacifiku dne 26. oktobra in o uspehih naših operacij na južnooznanem Pacifiku dne 26. avgusta in drugi bitki za Salomonske otoke.

Uspehi so naslednji: Potopili smo eno bojno ladjo, 5 nosilk letal, 3 križarke, 5 rušilev, 6 podmornic, eno minolovko, 6 parnikov in eno ladjo nedoločene vrste. Poškodovali smo dve bojni ladji, dve nosilki letal, 4 križarke, en rušilec, eno podmornico, eno minolovko in dva parnika. V borbah ali na tleh smo uničili več ko 400 sovražnih letal.

Kontreadmiral Katuo Abe, mornariški in letalski delegat japonske mornarice v mešani vojaški tehnični komisiji, in poveljnik Tovo Mitunovu, mornariški in letalski ataše japonskega veleposlaništva v Rimu.«

Poglavnikova brzojavka

Ob dvajsetletnici Fašistovske Revolucije je poslal Poglavnik prijateljske Hrvatske Duceju tole brzojavno čestitko:

»V trenutku, ko Italija slavi 20letnico zgodovinskega Pohoda na Rim,

stoji ustaška Hrvatska ob strani Crnih srajc, zavedajoč se, da se je s pohodom na Rim pričel pohod Evrope v novo zgodovinsko dobo in napredek človeštva.

Sprejmite, Duce, moje najbolj iskrene čestitke tudi v imenu hrvatskega naroda, in želje, da bi bil Vaš genij dolgo ohranjen Italiji in da bi jo vodil do novih zmag in nove slave.«

Ducejeva zahvala Hitlerju

Duce se je za poslano čestitko zahvalil kancelerju Hitlerju s posebno brzojavko:

»Zelo prisrčno se Vam zahvaljujem, Führer, za Vašo poslanico, za pošiljanje odposlanstva pod vodstvom dr. Leva in za živo sodelovanje narodno-socialistične Nemčije pri proslavi prve dvajsetletnice Fašistovskega Režima.

V tej precej dolgi in važni zgodovinski dobi je Fašistovski Režim skušal rešiti temeljne probleme italijanskega naroda, namreč njegovo pravico do življenja na mirni in graditeljski osnovi, toda vedno in povsod je zadel ob popolno sovražstvo starih plutokratskih držav, sovražstvo, ki se je porodilo v oblaganju Društva narodov.

Odteje je bilo jasno vsakomur, da se morata naši dve Revoluciji združiti v bratskem paktu vzajemnosti v miru in vojni in odgovoriti na izzivanje starega sveta.

Tako sedaj že tri leta korakata skupaj naša naroda in naše oborožene sile, združene s silami Trojnega pakta. Nobenega dvoma ni, da je svet, ki predstavlja preteklost, namenjen zatonu in da bodo naše žrve kronane z zmagajo.

V tej dogmatični gotovosti vam, Führer, pošiljam svoje najbolj tovariške pozdrave.

Mussolini.«

Izmenjava čestitk predstavnikov oblasti v Ljubljanski pokrajini za 20 letnico Revolucije

Poslanica Zveznega Tajnika Vrhovnemu Poveljniku Oboroženih sil Slovenije in Dalmazije

Ob priliki 20letnice pohoda na Rim je Zvezni tajnik poslal Ekse. Roatti, vrhovnemu poveljniku Oboroženih Sil Slovenije in Dalmazije, naslednji tovariški pozdrav Crnih srajc Ljubljanske pokrajine.

»Ob zori tretjega desetletja fašistovske dobe pošiljam Crne srajce moje zveze po meni svoj tople občuteni tovariški in prisrčni pozdrav s čestitkami vam, Ekscelenci, in vsem tovarišem po orožju, ki se pod vašim poveljstvom in pod liktorskim znamenjem bojujejo za večjo Italijo. Orlando Orlandini.«

Pozdrav Poveljnika Armadnega Zbora Crnim srajcam

Ekscelenci general Robotti, poveljnik XI. armadnega zbora, je poslal Zveznemu tajniku naslednjo pozdravno poslanico Crnim srajcam Ljubljanske pokrajine ob priliki 20letnice fašistovske revolucije: »Na dan, ko Stranka in ves narod praznujeta in dvigata prapore in duše, združuje dvajsetletnica fašistovske revolucije naše vojske onstran meje na straži, kajoč prihodnost Italije, dviga XI. armadni zbor simbolično svoje zmagovito orožje s klicem revolucionarno vname, ker se pridružuje z vsem srcem čustvovanju vseh Italianov. Zivje Kralji! Zivje Duce! — General Mario Robotti.«

Poslanica poveljujočega generala Montagne in poveljnikov čet v Sloveniji Zveznemu Tajniku

Razen tega so naslovili poslanice poveljujoči general Montagne, poveljnik skupine Črnih straže: »Črne straže v orožju ob zori dvajsete obletnice pozdravljajo s ponosom tovariše zveze v prvi črti in njihovega znamenitega Zveznega tajnika in zgledega navduševalca v Ducejevem imenu. Zmagali bomo! — Poveljujoči general Montagne.«

Zvezni tajnik je odgovoril takole: »Ginjen se zahvaljujem za Tvoje tovariške pozdrave. Tebi in Tvojim vrtilim legionarjem velja najpriznanejši in tovariški pozdrav Črnih straž Zveze v prvi črti. — Zvezni tajnik Orlandini.«

Poveljnik bataljonov skvadrinov Nizza: »Častniki in legionarji skvadrinov bataljona Nizza, ponosni, da se bojujejo v imenu Duceja za veličino cesarske in fašistovske Italije, pozdravljajo na zgodovinski dan, ki je naznanil svetlu začetek fašistovske omike, v vas vse junake Črne straže Ljubljanske pokrajine. — Prvi senior Giovanni Tebaldi.«

Poveljnik 17. skupine topništva obmejne straže: »Ob 20letnici pohoda na Rim so topničarji te skupine, trdo in zmagovito preizkušeni v bojih proti sovražnikom domovine, razširjevalcem komunizma, ponosni, ko zagotavljajo vam, predstavnikom Stranke, svojo popolno vdanost Domovini in njeni nezlovoljivi veri v zmago. Živijo Kralj! Živijo Duce! Polkovnik Simonetti.«

Tajnik je odgovoril takole: »Hvala za vaše ponosne izjave. Vam in Vašim vrtilim topničarjem tovariški in priskrben pozdrav Črnih straž moje zveze ter voščilo za vedno nove zmagave v imenu Kralja in Duceja. Zmagali bomo. Zvezni tajnik Orlandini.«

Poveljnik IV. bat. planincev Črnih straž: »Častniki in legionarji IV. bat. Črnih straž, praznujoč v orožju 20letnico pohoda na Rim so ti hvaležni za tovariško pozornost, ki jim jo posvečaš. Fašizem prve črte bo vedno vreden dobrohotnosti Ducejeve. Vsakršno žrtve zani bomo z veseljem izpolnili. Ne bomo poznali počitka. Zora 21 leta naša nabaša se bo bojevala in bo dolga, da popolnoma stremo komunisti z rano ob ramih z našo slavno vojsko. Živijo Italija! Živijo Kralj! Živijo Duce! — Skvadrini, Senior Gardini in Madori.«

Zvezni tajnik je odgovoril takole: »Vračam vaše tovariške besede in pošiljam tvojemu bataljonu najtoplejša voščila za vedno nove zmagave v imenu Duceja. — Zvezni tajnik Orlandini.«

Zvezni Tajnik pri predstavi za Oborožene Sile

V sredo 28. okt. je pokrajinski Dopolavor priredil za tovariše v sivozeleni predstavi razne umetnosti in gledališcu Dopolavora Oboroženih Sil. Pri predstavi, ki so jo umetnostni izvajalci tovariši Dopolavorcev denarnih zavodov, je prisostvoval Zvezni tajnik, ki je razdelil med množico udeležencev darove Stranke. Predstavo so prenašali po radiu ljubljanske oddaje.

Dar ljubljanskemu fašiju

Ravnatelj nekakega važnega ljubljanskega industrijskega podjetja je poslal Zveznemu tajniku ob priliki 20letnice revolucije znesek 1000 lir.

Zvezni tajnik se je zahvalil za tovariški dar ter je dal navodila, naj se znesek nakaže Dopolavoru tukajšnjega fašija.

Vis. Komisar, Eksc. Robotti in nemški konzul so se poklonili padlim fašistom

Za 20letnico fašistovske Revolucije so Eksc. Visoki Komisar Emilio Grazioli, Ekscelencija Robotti s svojim spremstvom in nemški konzul odšli v Dom fašijev, kjer so položili vence in se poklonili pred spominskim kamnom padlih fašistov.

Visoke dostojanstvenike so pozdravili Zvezni tajnik in drugi fašistovski dostojanstveniki. Po končanem pozdravu so dostojanstveniki krenili pred spominski kamen, v katerem so vklesana imena padlih fašistov in so jih stražili mladi fašisti in skvadrini.

Visoki Komisar je v spremstvu Zveznega tajnika obšel čete, stoječe v vrstah, nato pa stopil pred spominski kamen fašistov in ga pozdravil z rimskim pozdravom.

Po počastitvi padlih fašistov je Eksc. Visoki Komisar, ki sta ga spremljala viceprefekt David in šef kabineta Bisia, odšel v urad Zveznega tajnika, kjer je po pozdravu Kralju in Cesarju ter Duceju z vznesenimi besedami izročil predstavniku Stranke v pokrajini svoj pozdrav in pozdrav vseh svojih sodelavcev, poudarjajoč, da je cilj njih vseh poslušati Duceja in delati v blagor Italije. Zvezni tajnik dr. Orlandini se je zahvalil za pozdravne besede in za iskreno sodelovanje, ki ga je ob sleherni priložnosti omogočil Vis. Komisar Stranki. V znak priskrbe hvaležnosti je Zvezni tajnik izročil Vis. Komisarju častno legitimacijo urednika fašistovskega tednika za Ljubljansko pokrajino »Prima linea«. Na koncu so vsi navzočni posvetili svojo misel Kralju in Cesarju ter Duceju.

Eksc. Visoki Komisar je v spremstvu Zveznega tajnika odšel na sedež Zveze in si ogledal vse tam nameštene urade, in se živo zanimal za njihovo delovanje. Na sedežu ženskega fašija ga je pozdravila tovariška gospa De Vecchijeva in obema vrhovna predstavnikoma zagotovila vneto sodelovanje tovariše v Ljubljanski pokrajini. Eksc. Vis. Komisar se je zahvalil gospe De Vecchijevi in določil 25.000 lir za nakup materiala, potrebnega za človekoljubno delo in skrb fašistk za bojevnike.

Popoldne je Eksc. Visoki Komisar odšel v spremstvu s svojo gospo progo v vojaško bolnišnico, kjer sta obšla vse dvorane in se je zlasti gospa soproga živo zanimala za razmere ranjenecv in bolnikov in se z njimi ljubezljivo razgovarjala. Hkrati je s pomočjo spremstev razdeljevala darila in nagrade, ki jih je v Ducejevem imenu določil Eksc. Vis. Komisar za ranjence in bolnike.

Isto popoldne je prisel v Dom fašijev nemški konzul s svojimi najbližjimi sodelavci. Počastil je spomin padlih fašistov in se poklonil pred spominskim kamnom ter položil lorvorjev venec v imenu zavezništva in prijateljstva Nemčije. Ogledal si je tudi dom in se zanimal za razvoj Stranke v pokrajini, posebno za mladinsko vzgojo. Ob odhodu so nemški tovariši izrazili Zveznemu tajniku zadovoljstvo z uspehom in delom, ki ga je Stranka doslej dosegla v pokrajini.

Popoldne je Zvezni tajnik vrnil obisk vsem dostojanstvenikom, ki so obiskali Dom fašijev. Eksc. Robottiju je ob tej priložnosti izročil častno legitimacijo urednika fašistovskega tednika »Prima linea«.

Visoki Komisar na obisku v ljubljanskih socialnih ustanovah

Preteklo sredo popoldne je Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli v spremstvu gg. podprefekta dr. Davida in šefa kabineta dr. Bisie obiskal ljubljansko mestno zastavljahnico. Pred Rdečo hišo na Poljanski cesti sta ga pričakovala župan general Leon Rupnik in podžupan dr. Salvatore Tran-

chida. V zastavljahnici je visoke goste pozdravil ravnatelj zastavljahnice, ki jih je potem vodil po vseh pisarniškimi prostorih. Po informacijah, ki jih je Visoki Komisar prejel od ravnatelja zavoda in od predsednika Zavoda za kredit in zavarovanje sen. Campane, je Eksc. Grazioli izjavil, da se problem, ki ovirajo promet v zavodu na škodo revnega ljudstva, skrbno proučujejo. Končno se je visoki gost zanimal, kakšnim socialnim slojem pripadajo ljudje, ki prihajajo v zastavljahnico. Ker so to po večini najpotrebnejši revni sloji, je Ekscelencija velikodušno odredil 50.000 lir za rešitev zastavljenih polic siromašnih družin z otroki, ki nimajo možnosti, da bi si priskrbeli zimsko obleko in zastavljene oide. Visokemu Komisarju se je za izkazano dobrotljivost priskrbeno zahvalil g. Rudolf v imenu vseh listih, ki bodo deležni te velikodušne podpore, še posebej pa v imenu zavoda in uradnihstev.

Eksc. Visoki Komisar je nato odšel v spremstvu župana, podžupana in funkcionarjev Visokega komisariata v otroško bolnišnico, kjer ga je na pragu pozdravil primarij dr. Bogdan Derž z vsemi zdravniški zavoda. Najprej si je ogledal razdeljevalnico hrane in se zanimal za nje poslovanje. Nato je pregledal bolniške sobe, kuhinjo in pralnico. Ko si je ogledal še hišno kapelo, je zagotovil primariju dr. Deržu svojo pozornost in naklonjenost za rešitev vprašanja osrednje otroške bolnišnice, da bo tako zagotovil zaščito in pomoč materam in otrokom.

Visoki Komisar je v soboto sprejel v Vlado palači novega rektorja Glasbene akademije prof. Julia Betetta, ki je Ekscelenci izročil tople pozdrave tudi v imenu učiteljskega zbora. Visoki Komisar se je zahvalil za pozdrav ter se s prof. Betettom razgovarjal o nekaterih vprašanih tističih se Glasbene akademije.

Ob priliki 20letnice Pohoda na Rim so preimeovali Gospodstvske ceste v Cesto Ariele Eee, ki je bila ubita od bombe, vržene v italijansko restavracijo. V počastitev spomina bivšega bana dravske banovine dr. Marka Natlačenca so preimeovali ulico vs. Cirila in Metoda v Natlačenovo ulico.

Nov čas zatemišnje je določil Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino. Od 3. novembra t. l. dalje mora biti Ljubljana zatemišnja od 18.30 do 5.30.

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino obvešča vse tiste družine, ki imajo od enega do dve leti stare otroke, da bodo od 1. novembra pa do nadaljnjega odredbe prejemali za te otroke celo predpisano količino mleka, torej pol litra mleka na dan. Podrobna poiasnila dobe v mlekarini.

Staršem otrok srednjih, strokovnih in ljudskih šol. Vpeljali smo stalne dopoldanske in popoldanske ure za dijake vseh srednjih, strokovnih in ljudskih šol, in eicer takole: 1. vsak, ki ga bodo starši vpisali, bo dnevno prišel za dve uri k nam. Mi ga bomo pripravili za prihodnji šolski dan, mu razložili, česar ne bo razumel, mu pregledali in popravili naloge, na koncu pa ga izprašali, tako da bo vsak dnevno popolnoma pripravljen za prihodnji dan 2. vodili bomo stalno skrb zani na šoli, se na šoli informirali o njegovem uspehu in vedenju, Vas pa stalno obveščali. 3. Vi ste na ta način

Važno za vse naročnike!

Vse cenjene naročnike, ki še niso poravnali naročnine, prosimo, da poravnajo naročnino za tekoče četrtletje. Poslužite se v ta namen priložene položnice.

Vljudno Vas prosimo, poravnajte naročnino čim prej, da ne bo nerednosti v pošiljanju lista.

UPRAVA

»DRUŽINSKEGA TEDNIKA«

popolnoma brez skrbi za otroka, kajti vsak dan bo pripravljen za šolo. Ne bo ga treba siliti k učenju, ga doma izpraševati, hoditi na šolo zani, paziti, če je in kako je napravil domače naloge — za vse to bomo skrbeli mi. 4. Prav tako ste tudi brez skrbi za otroka. Vedeli boste, da se uči na toplem ob strogem nadzorstvu in pomoči profesorjev, vedeli pa boste tudi, da bo drugi dan šel v šolo pripravljen in da ne more imeti neuspeha. 5. Če bo otrok imel šolo dopoldne, bo k nam prišel dopoldne. 6. Če otrok ne bi mogel hoditi redno v šolo, ga bomo mi vsak dan pripravili po učnem načrtu, tako, da ne bo ničesar zamudil in bo potem z lahkoto opravil razredni izpit, če bi to bilo potrebno. Velja tudi za tiste, ki se vozijo. 7. Honorar je zmeren, revni popust. 8. Po učevali bodo samo izprašani strokovnjaki: brezposelni profesorji in profesorji begunci. Upamo, da se boste oklenili našega predloga in prišli vsaj svojega otroka, prosimo pa Vas, da z vpisom polhitite, saj moremo sprejeti le omejeno število otrok, ker imamo vezan prostor. Prijavite se. Korektorij, Mestni trg 17/1. Uradne ure od 8.—12. in od 14.—16. ure.

Za okrepitev slabotnih se mi je posrečilo dobiti odlično lačno marsalo in prvovrstni medicinski vermout Curadelli, kot zanesljiv pripomoček ob črevesnih težavah — diareji, prolivu i. pod Na razpolago tudi butelke raznih vrst. V. Braz, vinska trgovina, Medvedova c. 7.

Barvanje usnjenih izdelkov s specijalno barvo na brizgalnik. Barve in acetoni — Efaks — Napoleonov trg.

Osebnosti

UMRLI SO:

V Ljubljani: Marija Karova, gostilničarka; 84letna Antonija Katalčičeva, upokojenka tobakarske tovarne; Mihael Anžič, posestnik, gostilničar in mesar; v Dobrujah: Anton Vidmar, šolski upravitelj v pok.; Marija Bohova; izl. Igo Pehani, redni vseučiliški profesor; Franci Trkalj, učence 2. razreda ljudske šole.

V Mariboru: 50letna Antonija Kečekova; 60letna Katarina Vukovaj; 72letna Marija Cirarjeva.

V Ptuj: 50letna Marija Protokopova, učiteljica.

V Kranju: Marija Jezerškova.

V Braslovčah: 84letni Lovro Plaskan, posestnik.

Naše sožalje!

ŠPORTNI TEDNIK

Naše domače tekmovanje je došlo nekoliko do svojega prvega zaključka. Glavni del so bolj ali manj srečno odbili, preostali naj bi se finalni del. Zadeva, v zamisli in osnovi kaj enostavna, v resnici ni in ne bo tako lahka. Ker... našli so se spet športni matematiki, vsekakor bolj računarski ko aranžerji, in so »pridebili« vsaj en rezultat. Govorijo spet v nekdanji stari govorici, da bo morala zelena miza spregovoriti.

V mladinskem delu je Zabajk porazil Mladiko 2:1; k drugi tekmi, ki naj bi jo odigrala Vič in Dopolavor TT, je prišla samo viška mladina;

tako se uspeh te teoretične tekme knjiži s 3:0 v korist Viča. Končni pregled postavlja viško mladež kot najboljše na prvo mesto.

Seniorji so v svojih dveh skupinah dosegli in »dosegli« te rezultate: Dopolavor TT-Vič 7:0, Mladika-Korotan 18:0, Mars-Zabajk 8:0. Precej prigravljajo Mladikemu rezultatu proti Korotanu, ker je natanko tolik, da se je Mladika z njim postavila pred Ljubljano. Malo čuden je pa res, ta rezultat.

Po propozicijah naj bi se za doletve prvega do četrtega mesta sestala para Mladika-Mars in Ljubljana-Dopolavor TT. Če ne bo »zelena miza« drugače spregovorila, bo nemara v resnici prišlo do teh dveh srečanj.

Peto kolo italijanske prvenstva je ponekod med športnim občinstvom zbudilo mnogo zanimanja, drugod manj. Tekmo Roma-Torino je gledalo okoli 28.000 ljudi (med njimi s plačanimi vstopnicami 21.500), na milanski tekmi pa je bilo 24.000 gledalcev. Privlačni sta bili še tekmi Genova-Liguria in Livorno-Lazio. Najmanjši obisk je doživel srečanje Triestina-Bari, komaj 4.000 ljudi.

Rezultati petega kola so bili: Vicenza-Milano 1:1, Fiorentina-Venezia 2:1, Roma-Torino 0:4, Genova-Liguria 3:0, Juventus-Atalanta 5:1, Livorno-Lazio 4:2, Ambrosiana-Bologna 1:0, Triestina-Bari 1:1.

Livorno igra še vedno samo na zmagę. Iz petih tekem je izbil vseh deset dosegljivih točk in vodi s tremi pikami prednosti pred ostalimi. Zelo opazen je torinski uspeh proti Romi na njenem terenu, edini polni uspeh te nedelje na »tujem«. Brez zmagę sta ostala še Milan in Triestina, s štirimi neodločenimi rezultati sosedov v razpredelnici. Neporaženo je samo še moštvo iz Livorna. Torino in Genova se počasi uveljavljata kot resna refulenta za prostorček ob samem vrhu ali na njem.

V drugem razredu (skupini B) se tudi odvija ostra borba za mesta, tem bolj trda, ker gre za šest odločilnih mest: prvi dve dajeta izkaznico za povisjanje, zadnja štiri za padec nazdol. Spezia je proti Udinese zabeležila krepek 5:0 in ostane še nadalje v čistem vodstvu. Napoli je komaj premagal na domačem travniku Fanello z 2:1 in se neovirano drži drugega mesta. Modena, lanski prvorazredni, prihaja nekako do sapa in si zboljšuje položaj. Tokrat je dosegla uspeh 5:1 proti Pescari in se pomaknila nekoliko više v razpredelnici.

V najbližji skupini tretjega razreda je Pro Gorizia v Pierisu dosegla samo remis 0:0. Utrpela je s tem prvo točko, toda je še vedno v čistem vodstvu.

Zabeležiti bi bilo še par mednarodnih srečanj, in sicer: Madžarska-Svica 3:0 (1:0), v Budimpešti pred več ko 30.000 gledalci. Velika terenska in tehnična premoč Madžarov bi jih bila upravičila do močnejše izražene uspeha. Gole so zabil po vrsti Bodola, Nemeth in Toth III. Sodil je Nemetec Fink.

Nemčija-Hrvatska 5:1 (2:0) se je odigrala v Stuttgartu in ji je prisostvovala okoli 50.000 gledalcev. Sodil je Madžar Balarsky. Tekma je potekla v veliki nemški premoči. Nemški reprezentativci Janes je s to tekmo odigral svojo sedemdeseto mednarodno tekmo in je odprl score. Ostale zgoditke so dosegli Walter, Willimowski, Klinger. Za Hrvate je edini gol zabil Wolf.

V Londonu je Wales zmagal nad Anglijo 2:1. O.C.

OKVIRJI

za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

DETEKTIVSKA POVEST

SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

NAPISAL HERBERT ADAMS

4.

»Če je Gregory Bruden, mora imeti tik nad levim kolcomem brazgotino od žrnjela.« je rekel Jimmie Haswell nadzorniku Sprulesu, ko sta se drugo jutro sestala pred mrtvašnico. Peljali so ga k truplu. Čeprav je bil obraz zaradi strahotnega udara neznansko izmaljen in izpremenjen, je prvi mah videl, da ima pred seboj zemeljske ostanke dobrodušnega, a nesrečnega prijatelja. Brazgotina na levi lakti je razpršila poslednji dvom.

Tragedija tega moža bi ganila vsakogar. Kakor je bil Jimmie že povedal, je bil Bruden žrtve svetovne vojne. Namenili so ga bili za trgovski poklic, v katerem bi bil bržčas postal spodoben član človeške družbe. A zgrabila ga je vojna vihra in ga vlekla s seboj skozi življenje, polno naporov, gorja in pretresljajev, tako da se ni mogel več znati v vsakdanjem življenju. Prizadeval si je, da bi prišel na zeleno vajo, a zaman: tako je nazadnje skrivnostno končal v zlovošči hiši, potem ko je bil napisal ono čudno pismo o pravnem problemu skritih zakladov.

»Zdaj, ko vemo, kdo je umorjenec, bi rad izpregovoril nekaj besed s Turtlom. Saj menda nimate nič proti temu?« Ali gresle z menoi? je vprašal Jimmie, ko sta bila spet na svezem zraku.

»Seveda,« je odvrnil Sprules. »Po tem, kar ste mi povedali, se bom moral lotiti dela na čisto do začetka.« Teodor Turtleju je sprejel slabe volje. Vsa storiia mu je že od sile presedala. Njegovi uslužbeni so bili navdušeni, da imajo opravka z afero, ki jo časopisi tako živahno obravnavajo, a njihov šef ni bil takšnih misli.

Zadeva mu je bila v škodo. Sin Jožija Kellock ni imel namreč nikakršnega smisla za takšne senzacije in mu je sporočil, da se bo preselil k posredovalcu, ki bolje pazi na zaupane mu hiše. Kakor da bi bil realitetni zastopnik varen pred takšnimi rečmi! O trdki Turtle & Turtle je sicer ves svet govoril, a ta znamenitost ni žal ni bila v priporočilo.

»Vem, Mr. Turtle, da vam je ta nesrečna afera pripela že dovolj neprijetnosti,« je začel Jimmie, ko ga je bil Sprules seznanil z posredovalcem. »A pravkar smo ugotovili, da mrtvec ni Charles Viney — vsaj njegovo pravo ime to ni. Umorjenec je bil stotnik Bruden. Poznal sem ga več let. Ali ste prepričani, da se ni stotnik Bruden nikoli zanimal pri vas za to hišo?«

»Pač, zanimal se je,« je odvrnil agent po kratkem premoru in poškili proti nadzorniku. »Govoril sem v dobri veri, ko sem rekel, da ni nihče, če več mesecev prestopil praga te hiše. Morda je tudi res tako. Včeraj me je pa neki moj uslužbenec spomnil, da je pred približno tremi tedni neki gospod želel imeti informacije o hiši in da je prišel po ključ. Vrnil ga je še isto popoldne in rekel, da ni bil v hiši, ker je poslopie očino v slabem stanju in zato zani neprimerno.«

»Ali je povedal svoje ime?«

»Seveda. Brez imena in naslova ne izročim ključev nikomur. Bil je stotnik Bruden od Novega vojaškega kluba.«

»Zakaj mi niste tega že včeraj povedali?« je vprašal Sprules. »Ni se mi zdelo važno. Skušali smo vendar izvedeti, kakor je Charles Viney mogel priti v hišo. Ko je zdaj ta gospod omenil stotnika Brudna, sem se seveda spomnil zadeve, in vam

jo povedal, čeprav se je dogodek odigral pred kakšnimi tremi tedni in nam zato ne more prida koristiti.«

»Zdaj vsaj vemo, kdaj se je začel zanimati za hišo,« je rekel Jimmie. »Če je bil ključ vse popoldne v njegovih rokah, je imel vsekakor dovolj časa, da si je dal narediti enega ali dva vetriha.«

»Seveda, samo ne razumem, čemu naj bi mu bil vetrih.«

»Tega tudi mi ne razumemo,« je odvrnil Jimmie, »posebno, ker ni s tem dosegel drugega, kakor da so ga v hiši ubili. A to dokazuje, da je imel možnost priti v hišo.«

»Notri ga ni mogel nihče ubiti, je trmasto ugovarjal Turtle.«

»O tem si vam ni treba glave beliti,« ga je zavrnil Sprules. »Važno je samo, ali je stotnik Bruden prišel pred tremi tedni zaradi hiše k vam?«

»Da.«

»Časopisi trdijo, da je bila hiša last neke vaše dolgoletne in spoštovane stranke, neke gospodične Oktavije Cowleyeve,« je rekel Jimmie. »Ali je tako?«

»Da.«

»Rekli ste, da je bila ekscentrična.«

»Da.«

»Poišnite, prosim, natančneje, kaj razumele pod besedo ekscentrična. Ali je bila nenavadna v svoji obleki ali v svojem vedenju ali v čem?«

»Mar ni ekscentrična, če stanuje samostojna dama s tremi služabniki sama v hiši, ki bi bila lahko hotel — v hiši, v kateri je bila samo svečna razsvetljava in ki je bila tudi sicer skrajno nemoderna.«

»To je res malce nenavadno; ali je pa tudi sicer zbujala pozornost? Ali je razumno govorila in trezno preudarjala kupijske zadeve? Ali je bila razsippna ali skopuška?«

»Bila je zelo razsodna, skoraj prebrisana v kupijskih zadevah, samo modernega življenja in modernih naprav ni mogla trpeti. V denarnih zadevah je bila kar se da previdna.«

»Skopa?«

»Ne, prej radodarna za svoje razmere.«

»Koliko premoženja je imela?«

»Tega nisem mogel presoditi,« je odvrnil Mr. Tutle. »Mislim, da je prejemale letno rento. Zapustila ni dosti več kakor hišo in nieno opremo.«

»In ta je bila kajpak precej enostavna in neokusna?«

»Da, zelo starinska, a nekaj kosov je bilo zanimivih. Razpisali smo dražbo in vse prodali.«

»Ali poznate sosede?«

»Ti niso moje stranke, a vem, kdo so.«

»To sem že jaz poizvedel,« se je oglašil Sprules. »Eden izmed sosedov je lord Doughstone. Zdaj je na potovanju, hišo pa opravlja služinčad. Drugi sosed je Mrs. Fellinghamova; tudi spodobni ljudje, kolikor vem.«

»Res je,« je odvrnil Turtle. »Ze več let stanujejo tam.«

»Kdo je spravil izkupiček prodane zapuščine Miss Cowleyeve?« je vprašal Jimmie.

»Vse je zapustila neki nečakinji. Dediščina sicer ni bila velika, ker se je pokazalo, da hiše ni moči prodati. Nečakinja živi v prav skromnih razmerah in ostalo ji ni dosti več kakor najemnina, ki jo dobi za hlev.«

»Ali spada hlev k posestvu?«

»Da, saj stoji tik za hišo. Ker ima velike, porabne prostore, sem ga oddal nekemu podjetju, ki ga je izpremenilo v garažo in plača zanj 120 funtov na leto. Denar odda meni, jaz ga pa izročim dedični.«

»Ali bi mi povedali, prosim, njen naslov?«

»Seveda: Miss Enid Cowleyeva, Bushaw Mansions, Bloomsbury. Dosele ji nisem še ničesar sporočil o žalostnem dogodku, a bržčas je vse brala v časopisih. Hiše za to gotovo ne bomo laže prodali.«

»Bržčas res ne,« je pritrdil Jimmie. Sprules je zadal Turtlu še nekaj vprašanj, ki niso izsledila nič novega, potem sta se pa moža poslovila.

»No, gospod Haswell, dosti modrej-

ša nisva,« je rekel detektiv, ko sta bila zunaj. »Nič ne kaže, da bi bil v hiši skrit zaklad. Če je pa bil, je bil očino shranjen v stari pisalni mizi ali skrit v prastari uri in so ga prodali z drugo šaro vred.«

»Nekaj sva vsekakor izvedela,« je rekel Jimmie. »Pred tremi tedni je Bruden očino vedel, da so v hiši dragotne skrite, in je imel torej vzrok, da si je priskrbel ključ. Prav gotovo je imel pačda in ta ga je najbrže ubil zaradi deleža pri plenu. Ista oseba — ali pa morda katera druga — je na zgolj iz mrzinje do policije pobila vsažga redarja na tla, ko ga je zagledala. Kajpak je uturenil bil tudi lovec na spominke, a o tem dvomim. Rad bi obiskal človeka, pri katerih je stanoval Bruden, in ju povprašal, s kom vse je občeval. Rad bi govoril tudi z Miss Cowleyevo. Ali imate kaj proti temu?«

»Nikakor ne. Vsekako želimo to zadevo čim prej raziasniti in vem, da se lahko zanesem na vašo molččnost in preudarnost. Sporočite mi, če boste kar koli izsledili. Ne govorite, prosim, nikomur o storiiji o zakladu — kvečemu zaupno Miss Cowleyevi. To se ne tiče in morda se bo spomnila te njih navad. Nikakor ji pa ne zbujaite prevelikega upanja. Oblasti sodijo, da se je zločin izvršil neke drugie in da

Listek „Družinskega tednika“

Nastanek in zdravljenje
želodčnih čirov

K boleznim, ki jih mnogi ljudje prenašajo brezumno in ne da bi s prstom mignili za njih ozdravljenje, spadajo gotovo tudi želodčna obolenja. Koliko ljudi do smrti tare „kronični želodčni katar“, ali se pa nagibajo k „želodčnim krčem“, in vendar se ne zdravijo, češ, da tako vse nič ne pomaga! Za te, ki so se odpovedali slehernemu upanju v ozdravljenje, so napisane spodnje vrstice. Naj jih izpodbudijo, da bodo še enkrat stopili k zdravniku, ker bodo poslej zdravili po novem zdravstvenem postopku, ki teži želodčno obolenja olajša, ali pa čisto ozdravi. To velja posebno za želodčne čire.

Za natančen opis te bolezni bi morali napisati celo znanstveno knjigo. Tu naj naštejemo samo najvažnejše in najzanimivejše podatke o želodčnih čirih.

Želodčni čir ni prav nič podoben čiru, ki se nam naredi na polti, na primer gnojnemu čiru, ki se predre in nato zaceli. Želodčni čir je majhna, okrogla rana z ostrimi robovi, ki se zde, kakor da bi jih izsekali s svedrom. V nasprotju z malenkostnostjo te organske izpremembe je velikost moteni splošnega počutja, hujšanja in mučnih bolečin v želodcu, ki jih ta na videz neznatna ranica pozroča. Včasih — vendar ne pogosto — jame ta ranica krvaviti. Tedaj mora bolnik bljuvati kri, ki ni svetla in penasta, se kakor pri pljučnih boleznih, temveč temna in strjena.

Želodčni čir je obolenje mlajših ljudi. Posebno pogosto oboli ljudje za to mučno boleznijo med dvajsetim in štirideset letom. Dostikrat se pa zavleče tudi globoko v starost. Ugotovili so, da oboli za želodčnimi čir trikrat več moških kakor žensk.

To bolezen je pred sto leti natančno in izčrpno popisal neki francoski kliničnik. Odšel so si znanstveniki v laseh, kako nastane želodčni čir in kako ga je treba zdraviti.

Prvi pogoj za pravilno zdravljenje je spoznanje želodčnega čira. Danes, ko imamo rentgenske aparate, to ni več težko. Vendar še marsikako obolenje površni zdravnik odpravi kar za „želodčni šibkostjo“ ali „kroničnim želodčnim katarjem“, čeprav je v resnici želodčni čir.

Glede nastanka danes vemo, da čira človek ne dobi kakor pljučnico ali kakor če si zlomi nogo, torej ne z infekcijo ne s poškodbo. Vsikrana je že v splošnem človekovem nagnjenju do tega obolenja. Ljudje s posebno živahnostjo — pri preveliki obremenitvi — nepravilno reagirajočim živčnim sistemom, ljudje, ki jih profesor v. Bergmann označuje za vegetativno stigmatizirane, so posebno nagnjeni k tej bolezni. Izveden zdravnik jih spozna že po „ulkuosnem obrazu“ (ulkuos-čir), namreč po izredni bledeci polti, ki nima vzroka v slabokrvnosti, temveč v bolestem krčanju kožnega ožilja. Kakor kožno, tako je tudi želodčno ožilje teh ljudi v stanju stalne visoke napetosti in se venomer krči. Prepojitve želodčne sluznice s krvjo je oteženo ali pogosto sploh onemogočeno. Ttkivo pa, ki ga kri nikoli ne prepoji, odmre. Okrogla oblika je torej odmrle veje krvnega ožilja.

Novo teorijo, da je bolezen želodčnih čirov splošno obolenje, so zgotovili v tole formulo: »Ta bolnik ni bolan, ker ima želodčni čir, temveč ima želodčni čir, ker je bolan.« Neki drug kliničnik, ki je uganil zelo duhovito postopek, da preizkusi nepravilno reagiranje polti s pomakanjem roke v mrzlo vodo, pravi: »Želodčni čir lahko tako rekoč dokažemo na bolnikovi desnici.«

Jimmie Haswell je našel zakonca doma. Bila sta takoj pripravljena. Kramljati o Charlesu Vinevu. Zaradi njegove smrti sta bila postala v svoji ulici že kar znamenita. Vedela sta, da jima ne bo težko oddati njegovo sobo. »Povedal vam bom nekaj, kar ni splošno znano,« je začel Jimmie in oba sta takoj z odprtimi usti prisluhnila. »Kajpak bo vse to prišlo na dan pri mrliškem ogledu, Charles Vinev ni bilo pravo ime moža, ki je stal na vrhu vasi in ki so ga našli mrtvega v Queens-Gatu. Bil je stolnik Gregory Bruden.«

»Stolnik?« je kriknila gospa Goulouva. »Zmerom sem trdila, da je gentleman. Nekdo sem ga srečala na Piccadillyju v družbi pravega gospoda in vendar se ni poznal odkriti pred menoj.«

»Ali veste kakšno pojasnilo za njegovo smrt?«

»Ne, sir.«

»Ali se spominjate česa, kakšne

Vendar je še mnogo na tej bolezni skrivnostnega. Tako na primer, da se poraja in ugaša z letnimi časi. Vsakdo, kdor je že bolehal za to boleznijo, ve: spomladi in jeseni so najhujši meseci. Slabost, pomanjkanje teka, obložen jezik, vse to so znaki, ki povračajočo se boleznijo. Kmalu nastopijo hude bolečine, in sicer vselej z matematično natančnostjo toliko in toliko časa po obroku hrane, ki ga je bolnik pojedel. Pri vsakem bolniku je — glede na mesto čira — ta razdalja med obrokom hrane in napadom drugačna, toda pri istem bolniku je vselej ista.

Takšen bolnik postane previden pri jedi: je sicer pogosto, toda po malem, ker se boji, da bi bile bolečine še hujše, če bi jedel več. Na splošno pa vseeno premočno pojé. Hujša in je vsak dan slabše volje. Posebno zoprni je vpliv te bolezni na človekovo razpoloženje. Želodčni čir ima pač poseben vpliv na našo slabo ali dobro voljo. Mar ni človek dobre volje, če se počeno in dobro najé? Bolnik, ki boluje za želodčnim čir, pa se ne more nikoli po mili volji najesti. Zato je razdražljiv, muhast in potr. Tistim, ki vlačijo s seboj to bolezen dolga leta, se že na obrazu pozna, da niso nikoli od srca veseli.

Na splošno je želodčni čir kronična bolezen. Včasih sicer ta bolezen pride tudi kakor strela z jasnega in se loti na lepem na videz zelo zdravega človeka. Čeprav želodčni čir ni smrtonosen, če ga pravi čas pričemo zdraviti, nastopi vendar bolezen pogosto v tako hudi obliki, da nas samo kirurgov nož še lahko reši smrti.

Želodčni čir je torej splošno obolenje, ki je pa v tesni vzezi s preobčutljivostjo živčnega sistema; razumljivo je kajpak, da samo z lokalnim zdravljenjem želodca ne moremo doseči popolnega ozdravljenja, temveč samo delno. Vendar naj omenimo nekatere doslej znane načine zdravljenja, ker dosežemo pogosto tudi samo z njimi prav lepe uspehe: varujemo si želodec, tako da jemo pogosto, toda v majhnih obrokih, ogibamo se preslanih, prekislih, pražjenih, preveč pečenih jedi, uporabljamo te iste pripomočke za pomirjenje bolečin, ki jih zapiše zdravnik. Posebno je treba paziti na vse mogoče praške, ki jih imena tako pogosto beremo v kričavih reklamah: po navadi je v teh praških samo dvojno oglikokisli natrij ali magnezija. Sicer ti praški nevtralizirajo kislino, za trenutek se bolečina položi, toda samo za trenutek, če bi se navadili in bi stalno jemali takšne praške, bi celo škodovali želodčni funkciji. Zato smemo jemati pripomočke proti bolečinam samo po zdravnikovem navodilu.

Če si hočemo smotrno in uspešno zdraviti želodčni čir, si moramo zdraviti poleg želodca tudi splošno počutje. Recept ni težak: bolnika bi bilo treba vzeti iz vsakdanjega življenja, ga osvoboditi vsakdanjih skrbi, naporov in razburjenj v počitku in družini in presaditi v kakšno kliniko ali v sanatorij. Moral bi ležati in se ravnanje po posebni dieti. Recept je torej preprost, toda težko se je ravnati po njem. Kje naj vzamemo kliniko za toliko bolnikov? (Samo v Nemčiji ima vsak 80. prebivalec bolan želodec.) Kje so bolniki, ki bi lahko na vrat na nos pustili svojo družino in svoje življenje in se preselili v drugo, tako drago življenje?

Zdravniški vedi se je posrečilo, najti izhod iz tega na videz nerešilnega položaja. Že nekaj let sem so preizkušali čisto nov zdravstveni postopek za zdravljenje želodčnih čirov: spočil in rodil se je na neki nemški vseučiliški kliniki, od onod si je pa utrl pot v svet in bo kmalu postal splošen blagor v rokah praktičnega zdravnika. Ugotovili so, da trpe ljudje z želodčnimi čir pogosto tudi za hormonskimi motnjami; dalje so dognali, da je hormon iz spolnih žlez tisti, ki ima čudovito lastnost, da po-

pravi ravnotežje živčnega sistema in odstrani motnje v ožilju.

Po vbrizganju hormona iz spolnih žlez izgine pomanjkanje prekrvavitve v polti, pa tudi v želodčni sluznici — ki je prav za prav vzrok obolenja — namesto njega pa opazimo krepko prepojitve vsega ožilja s krvjo. Ta prekrvavitev kajpak pospešuje zdravljenje in zatira bolezen. Profesor Schittenhelm poroča v Nemškem zdravstvenem tedniku v februarški številki leta 1942 o svojih izvrstnih uspehih pri zdravljenju želodčnih boleznih prav s hormonom spolnih žlez propygnonom in testovironom.

Že sto in sto bolnikov je preizkusilo novi postopek; po nekaj vbrizganjih izginejo bolečine, ki so trajale morda več tednov ali mesecev. Tek se povrne, bolnik se zredi, večna potrost se umakne osvežujoči mirnosti, ki je posledica občutka večje telesne moči. In vse to v času, ki se čir, ki potrebuje nekaj tednov, preden izgine, še ni čisto zacelil!

In zdaj še kapljico pelina v kupo veselja. Hormonsko zdravljenje ozdravi sicer želodčni čir, izboljša bolezensko nagnjenje človeka k tej bolezni, vendar ne more človeka čisto izpremeniti. Čez pol leta ali čez leto dni, v tistih kritičnih tednih, v spomladanskih ali jesenskih mesecih, ko sicer bolezen najhujše pustoši, opazimo, da se utegnejo pokazati novi znaki nastajajočega čira. Kdor je pa že užil blagor hormonskega zdravljenja, se ne bo pomišljal, temveč bo spet takoj segel po istem zdravilu. Ker bolezen zdaj še ni tako zakoreninjena, začoča kapljice ali dražila, ki jih zapiše zdravnik, da ne prijetne znanilce bolečin spet za lepo določijo prežene.

Ta kratki oris bolezni in njenega zdravljenja kajpak ne more biti popoln. Dolžni smo predvsem pripomniti, da so nekateri primeri želodčnih čirov tako nevarni, da jih more ozdraviti samo kirurgov nož. Ne smemo si torej gornjih vrstic tako razlagati, da bi odklonili operacijo, ki bi jo priporočil izkušen in vesten zdravnik na podlagi svojih ugotovitev.

(Lebenserfolg, Hamburg, Nemčija)

CARA NE MARA K FILMU
Napisal G. Bode

Po enem letu, ki se je začelo s filmom »Kalkute noč« in se končalo s filmom »Jutrišnja ljubezen« je bilo Denisu Ehlertu, režiserju takšnih in podobnih filmov, vsega, kar je bilo s filmom v zvezi, dovolj. Morda se popolnemu odporu do filmanja ne bi bil tako vdal, če ne bi dan za dnem doživljal istega. Kako naj bi se počutil mlad mož, ki je bil po cele dneve skupaj z muhastimi igralci, ki je zvečer ljubimka s kakšnim mladim dekletom in največ po treh minutah moral slišati večno vprašanje: »Gospod Ehlert, ali me ne morete spraviti k filmu?«

Dekleta in žene, njegove svakinje in sobarice, vse so hotele isto. Nobena izmed njih ni hotela biti z Denisom zaradi njega samega. Vsaka bi bila rada pri filmu, in sicer najraje iz jutri, seveda bi rada igrala kakšno čudovito vlogo v Denisovi režiji.

Zdaj naj bi odšel na dopust... sam ali s kakšno tovarišico, ki bo gotovo štiri tedne zapovrstjo govorila, da je bila njena zadnja vloga prekratka in brez vsebine. To je bilo preveč!

Denis je bil polnisan kljub na oči, ko je stopil v oglasni oddetek nekega časopisa in oddal oglas: »Mlad avtomobilist išče za potovanje ljubko spremljevalko, ki ne hodi v kino in ne želi k filmu.«

Zdaj je bil Denis trpno razočaran. Prejel je pismo nekega dekleta, ki je sovražila film samo zato, ker so se na koncu filma zmerom druge lepše ženske poročile s filmskimi junaki in zato — tega pa ni napisala — ker je bila ona, po priložni sliki sodeč, vse

tu vsakdo potrdi, več pa ne vem o njem.

Jimmie se je bal, da res ne bo ničesar več izvedel. Toda Mrs. Goulouva se ni dala odvrtiti od tega pogovora. Zanimala se je za Brudenovo preteklost; očito si je hotela nabrati snovi, da bi mogla pripovedovati svojim sosedam. A Jimmie ni bil prišel zato, da bi potlešil njeno radovednost. Zato se je kmalu poslovl s pripombo, da bo gotovo vse prišlo na dan pri mrliškem ogledu, Ted Goule in Bill Bellast sta prav tako odšla, da bi pogledala, ali je njuna stalna kréma že odprta.

Tisti večer je moral Jimmie priznati Nonni svoji neuspeh.

»Za vsem tem nekaj tiči,« je rekel. »Bruden se je posluževal svojega pravega imena, da je dobil ključ. Moral je imeti zaupnika in ta ga je zato umoril.«

»Kajpak je šlo za zaklad,« je rekla Nonna. »Morda obstoji iz samih draguljev, zato je obljubil Mrs. Goulouvi diamantno ovratnico. Toda če kaj vem, je zaklad last nekakine, ne?«

»Enide Cowleyeve? Seveda, če zaklad sploh obstoji.«

»Prepričana sem o tem, Jimmie. Zanj ga moraš najti. Pomagali ti moras, kakor si pomagal meni.«

»A s teboj sem se poročil, Nonna. Menda se vendar ne morem poročiti z vsemi svojimi zalimi klientkami.«

»Oh, Jimie, ali bi se rad? Ali ti nisem več všeč?«

»Upoštevati moraš, kako pustoši zob časa in kako dolgo sva že poročena.«

»Problem Queens-Gata je tako padel v vodo in razgovor se je obrnil k bolj osebnim in intimnim zadevam.

6.

Miss Enid Cowleyeva je bila vitko, veliko dekle okrog osem in dvajsetih let. Njene temnosine oči so zlele radostno v svet, a okrog ust se ji je risala odločna črta in ves njen nastop je pričal o samozavesti. Sedela je v dnevni sobi svojega malega domka v

prej ko ljubka in mlada. Drugo pismo mu je poslala ženska, ki s filmanjem in hotela imeti opravka, ker je bila njena hči že deset let statistka v Hollywoodu, namesto da bi se poročila s tistim, ki ga ji je izbrala mati za moža. Tretje pismo je dobil od neke plemkinje, ki sicer ni hotela iti k filmu, rada bi pa postala gledališka igralka. Denisu se je zdelo, da v vsej deželi zanj ni primerne ženske.

Potem je prejel še eno pismo, napisano s simpatično, odločno pisavo: »Ne maram s filmom in ne hodim tako rada v kino, da se ne bi mogla temu za nekaj časa odpovedati. Če hočete z menoj govoriti, pridite v četrti ob šestih v hotel Savoy, Cara Norrisova.«

Odšel je v hotel Savoy, ne da bi dosti pričakoval. Za eno izmed mizic je sedela ženska, ki se je celo Denisu, vajenemu lepotic, zdela čudovito lepa. Imela je zelo rdeče ustnice in blede obraz, pod visokim razumnim čelom pa mrzle sinje oči. Ta ženska je morala biti pametna in je natančno vedela, kaj hoče.

Ker se je Denis zmerom nekoliko bal pametnih žensk, se ji je predstavljal kot Denis Hulbaring. V njegovih filmih so principi zmerom nastopali pod drugimi imeni in zdaj je hotel tudi Denis doživeti film, v katerem bi igral glavno vlogo, namesto da bi ga samo režiral.

Cara Norrisova je gospoda Hulbaringa pozorno ogledala. Na srečo je njen veliki klobuk zakril njeno presenečenje in bolesten gib v koltiku njenih ustnic. Cesarja poznajo vsi — cesar na nikogar.

»Prav rada bi se z vami peljala,« je dejala, ko sta pila čaj, »vendar imam tudi jaz svoje pogoje.« Denis se je radovedno sklonil bliže. »Iščete žensko, ki ne mara k filmu,« je nadaljevala. »Takšna ženska sem jaz. Jaz pa iščem moža, ki ne mara ljubimkati. Ali ste eden izmed takšnih?«

Presenečeno jo je pogledal. »Gospodična Norrisova — na daljšem potovanju v dvojce...«

Cara je zaslanjano mazala presno maslo na kruh.

»Skoda, da zame ne pridete v noštev. Sicer boste pa zanesljivo našli sto drugih.«

Denis se je zdrznil ob misli na dolge dni v vzdušju. Cara je tjavdan nadaljevala:

»Razumem, da gre moškemu, ki ga film ne zanima, kino na živce. Pomislite pa, kako dolgočasni se mi zde moški, s katerimi človek ne more pametno govoriti ali gojiti športa, samo zato, ker niti za eno uro ne morejo pozabiti, da sem ženska.«

Denis je priklimal. Čedalje bolj mu je ugajala. Morda je bilo čisto pametno enkrat svoj dopust posvetiti miru, naravi in počitku, namesto ljubezni. Cara ga je iztrgala iz njegovih misli.

»Kaj pa ste prav za prav po pokliču?« ga je radovedno vprašala.

»Trgovcem medicinskih instrumentov.« Da bi vsaj ne zahtevala od njega kakšnega kosa na ogled ali da ne bi govorila z njim o njegovi stroki.

»In s čim se vi bavite?«

Cara se je nasmehnila. »Z vašimi instrumenti. V službi sem pri nekem zobozdravniku.«

Denis je bil prepričan, da Cara laže. Na svetu ni asistentke, ki bi si upala obleči tako apatno obleko. Sai je pa tudi on lagal, kaj za to! Želel je preživeti štiri lepe tedne, ne pa odkritosrčnosti po vsaki ceni.

Cara Norrisova se je odpeljala z Denisom Ehlertom proti Arizoni. Cari se je popotni kostim še bolje podal kakor večerna obleka. Čutila je, da Denisu od dne do dne bolj ugaja. Zvečer je sedela na rdečem naslanjaču, igrala na lutnjo, zraven pa prepevala s svojim nežnim glasom stare narodne pesmi. Denis si je moral večkrat priznati, da bi bila čudovita naloga, to žensko spraviti k filmu. Gledealec bi ugajala, saj je v hotelu že vsem moškim od hotelskega vratarja do nekega visokega politika zmešala

glavo. Greh bi bil, da bi jo še dalje odtegovali svetu.

In potem je prišel trenutek, ki mora priti, če je mlad mož več tednov skupaj z mladim dekletom. Stala sta pred hotelem. Bledi, z oblaki zasenjeni meseci je stal visoko na nebu. Denisu so se zdele v njegovem svitu črte Carinega obraza še mehkeše. Skušal je priviti Caro k sebi. Bil je boječ, čeprav mu je bil dolejši la občutek neznan.

Cara je stopila korak nazaj:

»Prosim, mislite na naime pogoje.«

Denis jo je prijel za roko.

»Prav na to mislim. Pripravljen bi se bil svojim pogojem odpovedati, če želite. Se več, Cara, ali res ne bi hoteli enkrat igrati v filmu? Morda bi vam lahko...«

Cara je odločno odkimala.

»Ne, dragi prijatelji, po nobeni ceni. Te sanje so že za menoj.«

Denis jo je pogledal in je ni razumel. Carina lica so žarela od razburjenja.

»Bila sem igralka,« je nadaljevala.

»Ne poznate me. Nihče ne pozna množice mladih deklet, ki smejo v najboljšem primeru igrati samo sobarice velikih igralk. Sila sem tega življenja. Vem, kaj se pravi, urei n ure sedeti v predsobu agentov, potem pa posadati v garderobah ateleja in čakati na veliko srečo, ki nikdar ne pride. Človek si lahko namaže za nekaj dolarjev šminke na obraz in nese svoj zadnji denar k frizerju, samo da je lep, lep za filmanje neke v ozadiju. V ospredje, v velike prizore, pa ne prideš nikoli.«

Denis je prestrašeno poslušal njen izbruh.

»Kaj pa zdaj nameravate?«

»Poročila se bom s kakšnim prijetnim mladim človekom, ob katerem bom pozabila, da je film na svetu.«

Na lepem je Denis zaslišal svoje lastne besede:

»Ali bi se poročili z menoj, Cara?«

Cara je priklimala.

»Ljuba, prosim, ne bodi huda,« je dejal Denis, ko sta se peljala k poroki. »Moram ti nekaj priznati: nisem ti povedal svojega pravega imena. Prosim, opršiti mi nedolžno prevaro.«

V zadregu jo je prijel za roko. Zdelo se je pa, da ga Cara ni dosti poslušala. Samo nežno je priklimala in njeni prsti so lahko drhteli. Denis je čutil, da ga ljubi, kdor koli in kar koli je.

»Po poroki morava prekiniti dopust,« je povzel nato. »Odit moram v Hollywood, da se pogodim z Dulsolno Danovo glede filma o Borgji-lich.«

Cara se je naslonila nani.

»Ali se ti ne zdi, Denis, da bi bolje igrala Lukrecijo Borgio kakor ta obrabljenka Danova.«

Denis jo je začudeno pogledal.

»Sai si vendar rekla, da ne boš nikoli več...«

»Statistka ne maram nikoli več biti,« mu je segla v besedo Cara. »Kot tvoja žena bom pa seveda igrala samo glavne vloge, ne? To sem se bila namreč že v Hollywoodu namenila.«

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna optika, daljnogledi, lopotniki, barometri, hiprometri, itd. Velika izbira ur, zlatine in srebrnine.

Samo kakovitna optika. Ceniki brezplačno.

FILATELISTI POZOR! Najugodnejše

kupite in vnovčite znamke vseh kon-

tingentov do poslednjih okupacijskih

znamk — v knjigarni Janez Dolžan,

Ljubljana, Stritarjeva 6.

tem ko je vlada strogo prepovedala gospodarije, ki mora plačevati davke in popravila, da bi zahteval od njih le en sam penny več najemnine. Mr. in Mrs. Goulouva sta stanovala v dveh sobah v pritličju. Nad njima je bilo šest sobic. Vsaka izmed njih je bila opremljena s poceni posteljo, umivalnikom, linolejem in dvema ali tremi svetlopišnimi izreki v polomljenih okvirih; za takšno sobo je z lahkoto dobila petnaest šilingov najemnine na teden. Castivredna zakonca sta imela tako brezplačno stanovanje in še več ko tri funte čistega na teden. To pa Mr. Goulou nikakor ni zadostovalo. Svoji obilni prosti čas je prebil v sosednjih krčmah, tam tožil nad težkimi časi in napadal vlado, ki je bila toliko storila zanj. Njegova žena, poštna ženska, je storila vse, da bi omilila njegovo kritičarstvo, in je svojim podnajemnikom stregla, kolikor je le pa mogla.

Jimmie Haswell je našel zakonca doma. Bila sta takoj pripravljena. Kramljati o Charlesu Vinevu. Zaradi njegove smrti sta bila postala v svoji ulici že kar znamenita. Vedela sta, da jima ne bo težko oddati njegovo sobo. »Povedal vam bom nekaj, kar ni splošno znano,« je začel Jimmie in oba sta takoj z odprtimi usti prisluhnila. »Kajpak bo vse to prišlo na dan pri mrliškem ogledu, Charles Vinev ni bilo pravo ime moža, ki je stal na vrhu vasi in ki so ga našli mrtvega v Queens-Gatu. Bil je stolnik Gregory Bruden.«

»Stolnik?« je kriknila gospa Goulouva. »Zmerom sem trdila, da je gentleman. Nekdo sem ga srečala na Piccadillyju v družbi pravega gospoda in vendar se ni poznal odkriti pred menoj.«

»Ali veste kakšno pojasnilo za njegovo smrt?«

»Ne, sir.«

»Ali se spominjate česa, kakšne

1 funt = 20 šilingov po 12 pennov.

malenkosti, ki bi utegnili razjasniti zločin.

»Ničesar, sir, prav ničesar. Stvar je docela nerazumljiva.«

»Ali ni zbudila vaše pozornosti kakšna izprememba njegovega vedenja? Ali ni bil zadnji čas drugačen kakor prej?«

»Ne, ne bi rekla — vedel se je vselej kakor fin gospod.«

»In vendar — ali se ni zdel razburjen zaradi nečesa, ali ni nikoli namignil, da se bodo njegove razmere izpremenile, da bo dobil denar ali kaj podobnega?«

»Rekel je pač pred kratkim, da se mu bo kmalu bolje godilo in da mi bo takrat podaril briljantno ovratnico. Mislim, da se še šali. Sai menda ne mislite, sir...«

»Kajpak se je šalil,« ji je segel v besedo njen mož. »Ne bodi nespametna, Jane, in nikar ne trati časa s takšnim nesmisлом. Mr. Vinev je zmerom takšne reči kvasil.«

»Kdaj je rekel tisto o diamantni ovratnici?« je vprašal Jimmie.

»Tega res ne vem, sir — ni še dolgo tega, morda dva ali tri tedne. Nekega dne sem ga vprašala, kdaj jo bom dobila in on mi je smehljaje se odgovoril, da naj še malo potrpi.«

»Čisto njemu podobno,« je zamrmral Goule.

»Njegovih prijateljev iz okolice Piccadillyja kajpak niste poznali. Ali je tukaj kdaj sprejemal obiske?«

»Nikoli,« se je vmešal Goule. »Enkrat ali dvakrat je rekel, da gre v svoj klub. Mislim, da se samo šopiri.«

»Kako je živel?«

Mož je skomignil z ramenji. Vsak ni imel tako neodvisnega položaja kakor on.

»Mislim, da je živel od svoje pokojnine, ki je morala biti zelo skromna. A očitno se je zmerom bavil z velikimi naerti. Skoraj vsak dan je šel zjutraj peš po Vauxhall-Bridge-Roadu do Victorije. Tostran Victorije

je bil eden izmed nas, onstran je pa, mislim, veljal za gospoda.«

»Ali je imel tod kaj prijateljev?«

»Ne,« je odvrnil Goule.

»Samo z mojim možem in Billom Bellastom se je dobro razumel,« je dodala gospa Goulouva.

Pripovedovala sem ji o Siri. Zanimala se je zanj in želela, da sem ji povedala vse, kar sem vedela o njej. Na koncu me je prosila, naj pridem v soboto proti večeru k njej in pripeljem s seboj tudi Siri.

Nato sem navila gramofon in ji preigrala svoje najlepše plošče. K tej ali oni je priznavajoče prikimala in me prosila, naj jo zavrtim še enkrat. Takoj si spoznal, kako jo glasba veseli.

»Tako ljubki ste postali zadnji čas,« mi je dejala nenadno, ko sem se sklanjala nad ploščami.

»Kako, prosim?«

»Mislim, da je to od tega, ker ste se nehali lepoticiti.«

»Norčujete se iz mene! Sicer sem se pa tudi prenehala pudrati. Ali niste mar ponosni name?«

»Da, pravim vam isto kakor Sideli: Saj morete, če le hočete!«

»Oh, ne, moj beli nos me pač ne dela lepše! To pride od ljubezni in ljubezenskih tegob.«

»Tako? Da bi od tega bili ljubki?«

»Tako vsaj pravijo. Uf, kako sita sem že vseh teh sitnosti z ljubeznijo! Najhujše je pač, da ljudje tako sveto verujejo v ljubezen! In pri vsem tem je v resnici sploh ni. Dva človeka trdita, da drug drugega ljubita, leto pozneje se pa sploh ne poznata več!«

»Ali tudi v materinsko ljubezen ne verjamete?«

»Rajši bi rekla v materinski instinkt kakor v ljubezen. Bog nam je dal močnost, da se množimo. Mati žrtvuje rajši lastno življenje, kakor da bi morala žrtvovati otrokovo. To velja za mačke, za pse, za krave, za konje in za ljudi. To vendar ni nič čudnega.«

»Kaj pa vrednotite najvišje, če ne ljubezen?«

»Inteligenco. Neko posebno, nepojasljivo veselje imam s predmetnimi, razumskimi, hladno miselnimi ljudmi. Ljudje, ki se dajo ugnati od razpoloženja, so mi zoprni. Tiste imam rada, ki so hladni in modri. Ne morem si pomagati. Ne maram uvidevnosti. Ljubša mi je pravičnost. Ko sem bila majhna, mi je mati obljubila petdeset orov, če bom prinesla domov boljše izpričevalo. Ko sem dobila prav tako slabo izpričevalo kakor v prvi polovici leta, sem si izbrala tistih petdeset orov iz glave. Nato sem jih vseeno dobila, toda niso me veselili. »To ni pravično,« sem rekla mami, »ne maram jih.«

Mati je mislila, da sem tako skromna, in me je pregovorila, da sem jih vzela. »Veš, ne maram te razočarati,« je rekla. »Vem, da sem šibka, toda vidiš, rada te imam!« Ze tedaj se mi je zamerila tako imenovana ljubezen. Ne, namesto ljubezni imam rajši nekoliko logike, inteligence in pravičnosti! To so redke lastnosti!«

Nekaj minut, preden se je poslovila, je stopila Solveig Strandova h knjižnici in pobrkala po njej. Vzela je s police sveto pismo, ga odprla in položila med dve strani list papirja.

»Boste vsaj imeli nekaj štiva za drevi,« je rekla. »Preberite to in se nekoliko zamislite.«

Obljubila sem ji, da jo bom ubogala.

In ko sem ležala v postelji, sem odprla stran, kjer je bilo znamenje, in sem brala:

»Če bi govoril s človeškim in angelskim jezikom in bi bil brez ljubezni, bi bil samo donec bron ali zvonec krugljček.«

»In če bi znal prerokovati in bi vedel vse skrivnosti in dojel vsa spoznanja in imel vso vero, da bi mogel gore predstavljati, in če ne bi imel ljubezni, bi ne bil nič.«

»In če bi vse svoje premoženje razdal siromakom in se dal sežgati pri živem telesu, pa ne bi imel ljubezni, mi ne bi nič pomagalo.«

•

HUMOR

Zamuda

Pršla je prepozno na sestanek in ga vprašala: »Ali si me dolgo čakal?«

»Točno osem cigaret in dve cigari,« je krotko odgovoril.

Smeh ga bo minil

Mož: »Kadar vidim tvojo novo obleko, se moram smejati.«

Zena: »Jo bom pa takrat oblekla, ko bo šivilja prinesla račun.«

V cvetličarni

Kupec: »Rad bi cvetlice za bolno prijateljico.«

Prodajalka: »Izvolite vrtnice po štiri lire?«

Kupec: »Ne, tako hudo bolna pa spet ni.«

Postal je vračeveren

»Janez, ali si se res poročil na petek? Ali nisi prav nič babjeveren?«

»O, pač. Prav po poroki sem postal.«

Materina grožnja

»Jožek, nekoč bo oče ostal doma in bo videl, kako si poreden, kadar greš doma.«

•

Hjelgin dom

* LJUBEZENSKI ROMAN *

Siri je pravkar prišla pome, da bi odšla k Solveigi Strandovi.

Tedaj je nekdo pozvonil. Bil je boy s cvetlicami. Za Boga, kako mi je srce bilo!

Morje belih vrtnic. In zraven posetnica. Se nikoli nisem videla Gunnarjeve pisave. Vendar sem vedela, da je to on postal.

»Ljuba mala Kisinka, Zelo grd sem bil do tebe. Odpusti. Gunnar.«

Ali sem bila vesela?

Vendar nisem mogla takoj poklicati Gunnarja. Prvič nisem hotela pozvoniti pri njegovi gospodnji, drugič nisem marala govoriti z njim vprico Siri in tretjič mu bo kar dobro delo, če bo čakal do ponedeljka.

Zato sem si samo vtaknila v gumbnico belo vrtnico in šli sva.

Solveig Strandova se je smejala, ko je zagledala moj obraz.

»No, ali je zdaj spet vse dobro?«

Bilo je nemogoče, da bi ji kaj prikrivala. Samo pokimala sem.

»Čestitam!«

Kmalu sem opazila, da sta si Solveig Strandova in Siri druga drugi všeč. Bilo je že pozno zvečer, ko je Solveig tako mimogrede vprašala:

»Slišala sem, da ste hoteli postati moja kolegica, gospodična Holdtova?«

Siri se je lahko nasmehnila.

»Da, če bi šlo po mojih računih, bi bila morda zdaj že referendarica pri vas!«

»Ali ste imeli veselje s študijem?«

»Oh, nepopisno! Ko sem dobila službo, sem skušala na svojo roko dalje študirati. Vendar ni šlo. Skratka, glava tega ni zmogla. Morala sem misliti na preveč drugih stvari.«

»Ali niste nikoli pomislili na to, da bi si najeli posojilo, da bi mogli študirati?«

»Zdaj je prepozno. Stiri in dvajset let imam. Zdaj bi morala že končati. In razen tega, kdo bi mi tudi posodil? In kdaj bi imela možnost, da bi vse to vrnila?«

»Da, to je res. Tako lahko pač ni. Sama sem videla precej nezaposlenosti, zato vem, kako gre to.«

Nekaj časa smo vse tri molčale. Nato sem prosila Solveigo Strandovo, naj nama kaj zalgra.

Smehljaje se je privolila, vstala in odšla h klavirju.

»Kaj bi radi slišali?«

»Ali naj si kar izbereva?«

»Da, v določenih mejah, kajpak. Jazza in operetne glasbe pa res ne obvladujem.«

Predlagala sem Beethovno sonato v E-molu, ki jo imam tako rada.

Solveig Strandova me je nekoliko presenečeno pogledala. Nato je udarila začetne akorde in zaigrala. Na pamet!

Najprej mi je imponiralo. Nato sem zaprla oči in se vsa predala užitku. Srednji del sem že kot otrok tako ljubila. Spominjam se, kako sem zašepetala materi, ko sva bili na nekem koncertu, kjer so igrali to sonato.

»Mama, to me tako spominja na rožni grm!«

Mati me je nerazumljivo pogledala, morala sem ji razložiti:

»Ali ne slišiš, mama? Najprej so samo drobne rožnate vrtnice, kakor divji rožni grm. Vse gostejše in temnejše so. Grm se razrašča, vse večji in večji je. Zdaj niso več drobne divje vrtnice, ne, zdaj so že vrtnice rože. Težke, temne vrtnice — in kako opojno diše! In toliko jih je, da bi se človek najrajši vrgel vanje in utonil v njih.«

•

Mati se je smehljala moji prenapetosti. Vendar se vselej, kadar poslušam to sonato, spomnim na rožni grm.

Nato sva slišali še sonato v mesečini in za zaključek preludij in Bachovo fugo.

Bog, kako čudovita je vendar glasba! Prav danes. Bilo je, kakor da bi me želelo po njej.

»Zakaj, za božjo voljo, niste postali pianistka?« sem vprašala, ko se je Solveig Strandova spet vrnila k nama.

»In kaj še? Jaz sama sem omahovala med filozofijo in pravom, vi mi pa očitajte, da bi morala biti še mati in pianistka povrh!«

»Ali predstojnica dečjega doma, ali profesorica za psihologijo, ali zdravnica, ali pisateljica. Vse bi mogli biti.«

»Prav lepa hvala za zaupanje, toda kar zadovoljna sem s tem, kar sem. Za zdaj bom samo gostiteljica. Elvira, prinesite prosim še nekaj kave!«

Solveig Strandova je spet jela govoriti s Siri. Povpraševala jo je po njenem delu in Siri je pripovedovala. Jasno in bistro.

»Poslušajte,« je rekla Solveig Strandova, »rada bi vam nekaj predlagala. Danes je pa že nekam pozno, da bi govorili o tem. Ali bi utegnili priti v ponedeljek okrog opoldne v mojo pisarno? Kajpak velja vabilo tudi za vas,« je dejala.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovrtnike, za pestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

meni, »saj ste — če naj se po juristično izrazim — implicirani v ta primer.«

V ponedeljek zjutraj sem poklicala Gunnarja in se dogovorila z njim, da bo zvečer prišel k meni. In ko sem govorila z njim, me je obšel prijeten občutek miru. Zdaj je spet vse dobro. Zdaj naj gre vse svojo pot — Gunnarja ne morem pogrešati.

Lotila sem se dela in garala, kolikor sem mogla. Ko je prišla Siri okrog dveh pome, da bi šla z njo k Solveigi, sem bila pravkar nameravala iti intervjuvati neko debelo južnjaško pevko.

Siri je šla k Solveigi Strandovi in jaz k svoji pevki.

»Videla boš, gotovo se bo dala zavarovati,« mi je dejala Siri, ko sva se poslovljali. Šele pozneje se mi je posvetilo, da je mislila Solveigo in ne pevko. In ko sem si čez deset minut skušala priboriti nekaj jasnosti iz poplave navdušenih vzklikov v nemščini, italijanščini in slabi francoščini, sedeč z južnjakinjo ob silcu vermeta v palmovem gaju, sem premišljevala, kakšen namen naj bi imel Sirin obisk pri Solveigi Strandovi. Slutila sem, da se bo iz tega za Siri izcimilo samo nekaj dobrega.

Minuto pred četrto uro je nekdo na široko odprl vrata v mojo sobico v uredništvu in jih spet zaloputnil za seboj, tako da sem kar čutila, kako so se tovariši v pisarni zdrznili. Siri je sedela na robu moje pisalne mize in vsa zasopla držala v rokah klobuk.

Siri nima navade, da bi delala dolge uvode in govorila po ovinkih. Kar udarilo je iz nje:

»Kisinka — študirala naj bi!«

Gospodična doktorica Strandova mi bo posodila kup knjig in denarja, pomagala mi bo! Niti enega zavarovanja mi ne bo treba več dobiti! In ko bom diplomirala, bom postala referendarica pri njej — če bi pa medtem ona umrla, bi mi zagotovila toliko denarja, da bi lahko dokončala študije. Videla boš, Kisinka, kako mi bo šlo od rok! Še slišiš ne, kako hitro bom končala! Tako sem vesela, da bi mogla umreti od veselja! Ti, nikoli več ne bom živčna in plašna, dovolj bom imela za življenje, študirala bom, učila se bom, hodila na predavanja — in ko bom končala študij, bom takoj dobila službo. Ne, saj ne tulim od veselja, dovolj sem že pri njej v pisarni. Tulila sem, da je vse pravilo. In poljubljala sem jo in se strahovito bedasto vedla in bila je tako ljubezniva. In zdaj moram še tebe poljubiti, zakaj brez tebe ne bi tega nikoli doživela. Oh, Kisinka, tako sem vesela, tako sem vesela!«

Bog, kako je bila srečna! Da, razumela sem, da je vse to bilo zanjo kakor lepa pravljica. In v svojem srcu sem blagoslovljala Solveigo Strandovo.

Skupaj sva južinili in ko se je Siri nekoliko pomirila, mi je jela pripovedovati podrobnosti.

Do božiča naj bi ostala pri zavarovalnici. Zdaj smo bili v novembru. In od novega leta dalje naj bi študirala. Sicer bo nekoliko stara študentka, toda kaj zato? Ne bo se ji treba vmešavati med dvajsetletnice in ne bo utegnili misliti na študentske zabave in flirt. Smehljaje se, je pristavila, da je temu že odrasla. Odslej bo samo še delala.

»Veš, Kisinka, tako je, kakor da bi se moje možganske celice razširile in odprle in otresele vsega tistega, kar jih je doslej obremenjevalo, vsega tistega, kar je bilo odveč. Moj Bog, kako se že veselim, da bom kmalu začela!«

Popoldne sem poklicala Solveigo Strandovo in se ji zahvalila.

»Ni se vam treba zahvaljevati, otrok moj. Odločila sem se za to, še preden sem poznala gospodično Holdtova. Ali se vam ne zdi, da je to prav srečen izraz slovitih zatrtih materinskih instinktov? Verjemite, najprej sem isto nameravala z vami. Vendar se mi zdi, da je za gospodično Holdtova to večja sreča, in da je bolj primerna za ta poskus. Vi ste ustvarjeni za nekaj drugega.«

»Za kaj pa?« sem vprašala, toda ni hotela z besedo na dan.

Sicer sem pa le predobro vedela, kaj je bila mislila.

Nato je spet prišel večer, ko sem vsaj vsaki dve minuti pogledala na zapestno uro, pregledaj nalila čaj, si vsaj dvajsetkrat uredila pričesko, prestavljala svetilke in cvetlične vaze in cigaretnice, in vsa vztrepetala, ko sem zaslislala škrtanje ključa v vratih.

In nato je bil Gunnar tako neprijeten, prav kakor da bi bil pred dvema dnevoma pri meni. Mimogrede je omenil, da je teden dni ležal zaradi hripe.

»Gunnar! Kdo ti je pa kaj postregel?« sem ga vprašala.

»Oh, kar dobro je šlo. Gospodinja mi je nasila hrano, sicer pa nisem bil priklenjen na posteljo.«

Zdaj pa zdaj sem vstal in se sprehajal v domači halji po sobi.«

»Ti, osel, zakaj nisi mene poklical?«

»Tebe? Kaj za božjo voljo bi pa počela pri meni?«

»Negovala bi te!«

»Hvala, veš, toda to bi bilo poslednje, za kar bi se odločil!«

»Zakaj? Ali nisem morda najbližja...« Utihihla sem. Saj je bila tragedija vendar prav v tem, da nisem vedela, ali sem res najbližja.

»Sovražim takšno šarjenje okrog sebe,« je odbil Gunnar.

Oh, kako so bolele te besede! Za Boga, kako rada bi ga negovala in malo razvajala. Sicer nisem ena tistih sanjavih deklet, ki se navdušujejo za bolniško nego, ker rade čednim, mladim dečkom podpirajo glavo in jim zdaj pa zdaj ponudijo kozarec vdpe — vem, da bolniška postrežba ni zmerom zabavna in estetična. Če naj pa že kakšna streže Gunnarju, ko je bolan, potem naj bi jaz bila tista ženska. Vendar ni bilo vredno o tem govoriti.

»Prav lepa hvala za vrtnice, Gunnar,« sem obrnila pogovor. »Čudovite so!«

»Da, čedne so,« je rekel Gunnar. Tudi odgovor! Niti besedice o posetnici, ki jo je bil priložil.

In jaz sem pričakovala, saj sama ne vem, kaj sem pričakovala.

»Nekaj imam posebno rada pri tebi, Gunnar,« sem dejala pozneje. »To, da si tako močan. Tudi jaz sem močna. Vem, kadar bo med nama konec, ne bova ne ti ne jaz delala prizorov. Ne bova se pričkala, ne bova si vracala pismen, ne bova obupavala, če se bova hotela ločiti, bova tudi dovolj močna, da se bova ločila. Midva oba.«

Gunnar je prišel k meni in me poljubil. Tako čudno, brez posebnega vzroka.

»Da, mala. Ti si močna!«

Nato je prišel december; sedela sem v uredništvu in garala ob božični številki, da se mi je že vse vrtele v glavi. Božičevanje v družbi in božične zakuske, božična darila in božične obleke in podobne marne, ki jih nihče ne bere — ne, bolje, boro jih že, toda nihče se ne ravna po njih, ker si vsakdo omisli takšno božičevanje, kakršnega je vajen. Zakaj neki naj bi ljudem napisali res izbran recept, ko bodo pa na koncu koncev le spekli za rebrnice, ali skuhali polenovko! In zašaj neki bi pripravila nove, rahle kolače, ko se gospodinja vendar trmoglavo oklepajo orehove ali rozinove potice, pomazane z medom? Sicer pa hvala Bogu, da je tako. Drobno ljubezen imam za tradicijo.

Nisem vedela, kje naj preživim božični večer in kaj naj počnem na božične dni. Gunnar bo najbrže odpotoval k svojem očetu v Asker. Nič mi ni povedal, nič ga nisem vprašala. In tudi nisem imela namena, da bi ga.

Prejšnja leta sva z Matti priredili božičevanje v moji luknji; navijali sva gramofon in vse do jutra čekali bedarije. Zdaj nisem niti misliti več marala na tisto božičevanje. Gojila sem plaho upanje, da me bo Solveig Strandova hkrati s Siri povabila k sebi.

Tako dobro se spominjam tistih dni v začetku decembra. Najbolj čudnih dni v svojem življenju.

Bilo je nekega jutra — natanko šestega decembra — ko sem jela sluttiti. Zbudila sem se še zjutraj v mraku in se presneto slabo počutila! Bilo je še zelo zgodaj, toda nisem mogla več spati. Vstala sem, toda že sama misel na zajtrk mi je zbujala slabost. Žejna sem popila pol litra mrzlega mleka.

Ko se je to stanje drugi dan ponovilo in postajalo vsak dan hujše, sem vedela, kaj se je bilo zgodilo...

Dalje prihodnjé

Babilonski stolp

Naravni zvoki in živalski glasovi so v vsakem jeziku drugačni: samo mačke v vseh jezikih enako mijavkajo

	Slovenski	Italijanski	Nemški	Češki	Ruski	Francoski	Angleški	Španski	Romunski	Turški
Petelin	Kikiriki	Kikiriki	Kikeriki	K'ikiri	Kuhariku	Ko'oriko	Kokedududu	Kokoriko	Kukuriku	Kukuriku
Kokoš	Kokodak	Kokedok	Gluk-gluk	Kokodak	Ku-kudak	Ko, ko,	Kiek-kiek	Kek-kok	Kekodak	Koko
Pes	Hov, hov	Bu-bu	Vau-vau	Al! Al!	Hav-hav	ua, ua,	Bau-au	Huak	Ham! Ham!	Bou-bou
Mačka	Miau	Miau	Miau	Miau	Miau	Miau	Miau	Miau	Miau	Miau
Krava	Mü	Mu	Mu	Buu	Moo	Mé	Buu	Maa	Mü	Hä
Koza	Mee	Nee	Mek, mek	Mee	Maa	Mee	Mee	Mé	Mé	Hébé
Ovca	Bèè	Bee	Bé	Bèè	Bee	Bè	Bee	Bè	Bé	Bèè
Raca	Tata	Kua, kua	Kuak-kuak	Tjatja	Kuak	Koau-koau	Kuak-kuak	Kua, kua	Makmak	Kua-kua
Vlak	Š, š, š	Bul-bul	Töl-öl	Š, š,	Pu-pu	Tet-tet	Pui-pui	Sul-sul	Tut-tut	Tabadum
Boben	Bom-br-bom	Pum-pum	Trum-trum	Taramtamtam	Ira-tata	Ralaplau	Rat-a-tatat	Bom-bom	Tram-tram	Dumdabum
Trobenta	Trara	Ta-ta-ra-ta	Trarata-ta	Tra-ta-ta	Tratata	Taratata	Tatata	Taratari	Tata-ta	Tutututu
Tiho	Pst!	Pst!	Š!	Pst!	Ssss!	Šü!	Häs!	Ssss!	Št!	Št!
Kako kihajo	Ha-ti!	Ci!	Ap-ci!	Hap-ci!	Ap-ci!	A-cum!	A-ti!	A-cum!	Ap-ciom!	Ap-ci!

Na posredovalnici za dela

»Potrebujem nekoga, ki bi mi sekal drva, kuril peči, gojil cvetlice, poleg tega pa pazil na otroke in pomival posodo. Biti pa mora velik in vitek, ne sme piti in ne sme imeti več ko 30 let.«

Uradnik: »Oprostite, gospa, ženskih ponudb pri nas ne sprejemamo.«

Pri zvezdosloven

»Gospodična, svetloba zvezde, ki vam jo bom zdaj pokazal, potrebuje štiri ure, da pride do zemlje.«

»Oprostite, gospod profesor, toliko časa pa ne utegnem čakati.«

Velika skrb

Jožek vpraša babico: »Ali tvoji na očniki zelo povečajo?«

»Da,« mu pritrdi starka.

»Potem jih pa prosim, odloži, kadar mi boš rezala pogacho,« dé zaskrbljeno mali.

Zrtev poklica

»Ali razumete govorico cvetlic, go spod profesor?«

»Draga gospodična, ničesar ne vem o tem.«

»Prav gotovo pa veste, kaj pomeni rumena barva.«

»Zolčno bolezen,« se odreže profesor.

Jesenski in zimski modni utrinki

Pozna jesen je prinesla prav tako kakor v naravo tudi v modo mir, strogo udležnost in preprostost. Osvežite torej stare obleke z modernimi tkaninami, pri tem pa ostanite preprosti in udružni. Zimsko temnomodro obleko, ki se jo že naveličali, osvežite s rdečkastostim kariranim blagom, iz katerega si ukrožite sprednji del bluze tako da boste ovratnik imeli temnomoder in rokava, prav tako tudi hrbet bluze ter krilo. Prav tako lahko karirano obleko poživite z enobarvnimi prilagojenimi se žepi in istobarvnimi pasom. Zapišite si, da je letošnja moda v znamenju mirnih sestav pa najsi bo že v barvah ali v kroju. Imate torej veliko možnosti, da uveljavite svojo osebnost, pri tem pa upoštevate praktičnost in preprostost.

Posebno pri športnih oblekah pa tudi pri športnih plaščih imate veliko izbire. Zakaj ne bi svoj stari oguljeni plašč prenovili z majhnimi stroški. Letošnja moda vam v tem pogledu daje vso prostost. Enobarvnemu plašču lahko našijete spredaj in zadaj novo sedelce, z istim blagom preoblečete gumbe in že je plašč kakor nov. Ker se pa skoraj vsak plašč najbolje oguli pri žepih, je najbolje, če se lotite prenavljanja s te strani. Če že nimate denarja za krznenne žepce, ali pa vsaj za krznenne zgornje robove, ki bi pokrili oguljen del, si pomagajte z navadnim blagom ali pa žepce kratko in malo spretite. Prav lepo lahko poživite plašč ali obleko s pletenimi deli. Zastareli obleki na primer lahko napletele nove rokave, nove žepce ali sploh ves sprednji del. Seveda velja to v glavnem samo za športno okrojene obleke. Edina modna novost, ki je omembe vredna je nižji pas, ki da stufiti, da bo muhasta moda spet uveljavila pas ob bokih.

Za mraz dni bodo moderne spet praktične kapuce iz toplega volnenega blaga ali krzna. Jopice in plašči z istobarvnimi kapucami, ki se zadaj in spodaj ob vratu zapenjajo z gumbi, tako da ob enem varujejo tudi grlo, bodo posebno prav prišle. Sicer bodo pa spet prevladovala krzneni pokrivala. Mnoge ženske se bodo razveselile visokih krznenih vrtnikov, ki jih letos po dolgih letih moda spet dopušta. Z njimi si tako lahko zavarujemo vrat in grlo, ne da bi pri tem potrebovali ovratno ruto. Torbice bomo nosile še zmerom na dolgih jermeni, kar bo pozimi posebno prijetno, ker lahko pri tem držimo roke v žepih. Takšno torbico si z majhnimi stroški prav lahko sami doma napravite iz koščka starega krzna ali iz istega blaga kakor je plašč. Tudi tukaj se lahko popolnoma prepustite svojemu okusu, ker moda ne predpisuje nobenih svojevrstnih oblik.

Zimski čevlji so zelo visoko zaprti, pete so nizke, nosile bomo spet golence, ki nas bodo obvarovale pred ozeblinami in nam prihranile nogavice. Glede nogavice se muhasta moda pa za enkrat še ni odločila, zanesljivo bo pa za zimo močno športne na roko pletene nogavice lahko nosila vsaka ženska k še tako dragemu krznenu plašču.

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Palaiinke brez jaje

V primeren lonček deni ¼ litra vode, sok polovice limone (če nimate limone, lahko zmešate polovico kavne žlice neprehudega kisa), ščepec soli in malo jedilne sode. To dobro premešajte in dodajte toliko enotne moke, da dobite lep tekoče testo. Kakršno potrebujete za palačinke, ki jih vsako posebej zalotujemo speči.

Priporočila bi, da bi gospodinje delale palačinke ob mesnih dnevih, ker jih polovico lahko zakuhate na juho, drugo polovico pa namažete z marmelado in daš kot močnatno jed na mizo.

A. K., Ljubljana.

Riž z jabolki

Za dve osebi potrebujete ¾ kg jabolk in 8 pesti riža. Jabolka zrežite na kocke in jih daj kuhati. Ko so kuhana, pridene riž in pustite, da se tudi riž do mehkega skuha, a ne razkuha. Potem potrese vse skupaj s sladkorjem in cimetom, dobro premešajte in dajte na mizo. Jed lahko skuhaš za večerjo, ker je zelo izdatna in okusna.

V. Z., Ljubljana.

Okusna zelenjavna juha

Primerno količino krompirja zrežite na drobne kocke. Prav toliko korenja nastrgajte na tenke kolobarčke in zrežite nato še glavico zelja. Vse to pristavi v mrzli in nekuhani vodi in do mehkega skuha. Posebej naredite svetlo prežganje, dodajte sesekljane čebule in počakajte, da zarumeni. Potem vrzi v prežganje še sesekljan zelen peteršilj, strok sesekljane česna, listič zelene, pretlačen paradižnik ali žlico paradižnikove konzerve. Vse skupaj dobro premešajte, zalijte z mrzlo vodo, da se razpusti, in vrzi v kozo h krompirju. Juho zdaj osoli oporaj in jo pustite še nekaj časa vreti.

S. S., Ljubljana.

Sirčki

Med svetovno vojno sem bil v ujetništvu. Moja dobra mati mi je pošiljala različne stvari v taborišče. Posebno so mi prav prišli sirčki, ki jih je napravila takole:

Iz neposnetega kislega mleka je naredila sir (skuto), ki ga je prav dobro odcedila, v platneni krpi ožela, dobro osušila in pomešala s kumino. Nato je iz tega sira izoblikovala majhne hlečke, ki jih je v peči posušila in jih še v dimu prekajala. Takšen sir se

dolgo drži in je zelo redilen. Uživa se lahko kar takšen ali pa nastrgan na testeninah, rižu ali juhi.

Po deželi je mleka dovolj in naše kmečke gospodinje bi si lahko v časih, ko primanjkuje zabele, naredile več takšnega sira, ki počaka dolgo časa in se ne pokvari.

B. R., Ljubljana.

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovlite na Uredništvo »Družinskega tednika«. Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 345.

Mami, ki ji otrok ne je „ne zlepa, ne zgrda“

Skrbno sem pregledal tega Vašega malega, draga gospa, bolj skrbno ko težkega bolnika. Mirne duše vam za briujem, kar se mi je zadelo v prvem trenutku, ko ste se znova prikazala svojemu doktorju: Matjažek je zdrav. Njegovo telesce je normalno od pete do glave. Le neradi mi verjamete, da nima niti želodčnega pokvarjenega. Zdravilne kapljice za njegov nesrečni tek bi vendarle želeli.

Ko ste ga še dojili, ste se sami prepirali, da bi fantek ne dobil dovolj mleka, če bi Vi ne bili skrbeli — poleg izdatne hrane, ki vam je nekdanj bač ni primanjkovalo — za svojo dobro voljo. Po vsakem Vašem razburjenju je ostal otrok pri prsih lačen. Kar je dobil ob urah, ko ste bili prezaškrbljeni, mu ni dobro delo. In zaškrbljeni ste bili, saj se spominjate. Priznate, da niso bile prav nič strašne tiste nevednosti, ki so vas mučile pred dvema letoma. Moža ste imeli takrat doma. Včasih je muško posilnil — in Vi si ga danes želite nazaj z vseni njegovimi majhnimi slabostmi. Prvo, najmanjšo nadležno sitnost boste oddajali mimogrede, za zmerom, kakor spomladansko sonce lanski sneg.

Nekdanje težave v primeri z današnjimi sploh niso resnično težile, vem gospa, Morda vam je danes žal, da niste dojili fantka deli, ko slabe tri mesece. (Ne hudujte se, da vam obujam spomine.) V tistih kratkih treh mescih ste ozorovali, kako se je znal Matjažek napiti obnem z Vašim mlekom tudi Vaših skrbij. Motnje v delovanju žlez z notranjim izločanjem, iz zvane po psihični poti... Prehajanje hormonalnih faktorjev z mlekom od

DARMOL
najboljšo odvajalno sredstvo

matere na otroka, kemija tako rekoč... Morda je res, da utripa srce zadovoljnemu človeku krepkeje kot čemerne mu, morda tako le pravijo. Nobenega dvoma pa ni — kakor vidimo, ob našem dvojnem tehtanju pri poizkusih dojenja n. pr., da delujejo mlečne žleze srečni materi izdatneje in bolje kot ženi, doječi nezakejnjega otroka, ki ga ni treba bilo. Marsikateri mami se je posušilo mleko do zadnje kapljice prej ko preko noči po globoki žalosti, po močnem duševnem pretresu ali velikem nemiru, potem ko je svojega malega že povsem redno dojila. Stara dešstva, ki tudi vam niso več nova. Preživeli ste jih sami. Ko doživljate sedaj nekaj podobnega dvojnemu vnovič, prav kot neverni Tomaž.

Ni lahko za hrano v teh časih, to je res. Ni manj res ni, da je Vaš Matjažek na pogreša. Tudi takšni majhni ljudje ne žive samo od kruha. Vaš Matjažek potrebuje toplino. Ne mara vedeti, da raste v trdih in težkih časih. Priznajte mu to njegovo veliko predpravo, in vam sami bo vse lepše in lažje. Ker noče nemožne mame, vam ne je ne zlepa ne zgrda, tako, da sta zaradi tega že oba bolna, kot pravite.

Ali ne čutite, da mu z borbo slabo pomagata? Z mučno borbo ob vsakem njegovem kosilu, ob vsaki večerji dosegate prav nasprotno od tega, kar bi hoteli. Otrok postaja vedno bolj togoten in Vi vedno bolj nestrpni. Ni pametno, iskati krivdo in krivce za to stanje drugod, ko vendar ni dvoma, da otrok sam ne bo mogel prelomiti sklenjenega kroga te medsebojne napetosti. Če se Vi sami ne boste iztrgali mori, ki vaju tlačijo, bosta drug drugega pritirala do obupa. Nesrečni malčki, ki bruhajo, ko jim mama veže prtič okrog vratu, ali ko jo zagledajo s krožnikom, huišajo in slabijo namesto da bi rasli. Z mano vred postajajo živčni in neodporni napram neštevilnim boleznim, ki nas ogrožajo.

Poznam Vas in vem, da boste zmogli toplote, ki bo obvarovala otroka zdravega in zadovoljnega. Tudi Vaša mama je srečno preživela marsikako težavo. S toplim čustvovanjem in z ljubeznijo Vas je dobro oborožila za življenjski boj. Dojela je, katera zapoved je prva in največja.

(Tri trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Na gornji sliki vidite tri modele popoldanskih oblek. Prvi model kaže kombinirano obleko iz temnomodrega in zlatorumene blaga. Sprednji del obleke in rokavi so zlatorumeni. Obleka se do pasu zapenja z majhnimi gumbi. Druga obleka je dvodelna, izdelana je za iz svetlorjavega volnenega blaga. Krilo je ozko, bluzja je pa močno nagubana pod vratom in na sprednjih robovih pod pasom. Pod vratom in o pasu so pripeti šopki iz nežno rožnatih cvetic. Tretji model pa kaže preprosto svetlosivo obleko. Krilo je zvončasto ukrojeno, ob vsaki strani pasu se obleka zapenja z gumbi. Pentlja okrog vratu je rožnate barve.

Majhni tehnični nasveti nai vam skrajšajo pot do novega poguma in do vaše stare dobre volje. Matjažku dajate hrano za enkrat samo trikrat na dan. Vmes nai ne dobi prav ničesar, pač pa nai skače in razgraja po svoje, da bo za kosilo lačen in svež. Jeita na drugem kraju kd doslej iz drugega, pisanega krožnika, in predvsem: opravila vse skupaj mimogrede, brez velikih priprav, veselo. O bo sinko odklonil jed, lo ravodušno odnesite in ne bodite užaljeni, ker ne bo zaklial za Vami že prvič: mama, jedel bom!

Ko boste otroka — in še prej sebe — prevzgojili, Matjažek ne bo jedel le tedaj, ko ne bo prav zdrav, in mu bo kratek post samo koristil. Vi si ne boste rahlihi živce s samopremagovanjem, ki bo ostalo brezuspešno, temveč boste — kar ste že bili — srečna mama, vsak dan vnovič vsa zbrana, uravnotežena in močna za svojega otroka. Kljub vsemu — in prav radi vsega

Dr. Br.

Zelenjava v lončenem piskru

Buče, zeleni paradižniki, kislo zelje

Lončen pisker (lonce), ki nam že tako dolgo zvesto služi, bomo letos uporabljali za vlaganje zelenjave. Če nimamo lončenega, lahko uporabimo lesen čebriček, sodček ali steklen kozarec. Boljši so višji kozarci kakor pa nizki in široki. Zelo velike važnosti za trpežnost vložene zelenjave so ne-premrzel in suh prostor ter svežost zelenjave. Osolimo in okisamo jo vselej toliko, da je dovolj okusna in da ni neprijetna in nepreslana.

Buče. Veliko bučo zrežemo na več kosov, olupimo in odstranimo vse peške. Potem jo nastrgamo in pustimo nekaj časa stati. Ko se navedi nekaj soka, ga vsega iztisnemo in zložimo bučno meso v lončen lonce. Napolniti ga smemo samo do polovice, do vrha pa nalijemo z vodo razredčen kis. Potem potresemo površ s štirimi žlicami

Staro volneno jesensko obleko lahko poživite z vložkom iz temnejskega blaga, ki sega od stoječega ovratnika pa do pasu s široko zaponko. Tudi pas je iz temnega blaga. Krilo obleke je zvončasto ukrojeno, rokava pa kimonsko.

strganega hrena, zrezano čebulo in precej kopra. Zelo izboljša okus vložnim bučam na rezance zrezana paprika. Lonce zavežemo in ga pustimo pet dni na hladnem in suhem prostoru. Po petih dnevih kis odlijemo, ga prevremo in denemo vanj kuhati buče. Ko buče prevrejo, kis spet odlijemo in ga ohladimo. Bučno meso zložimo v lonce, prelijemo s kisom, neprodušno zavežemo s pergamentnim papirjem in shranimo na hladnem in suhem prostoru.

Zeleni paradižniki nam ostanejo kol zadnji nedozoreli jesenski sadeži. Pobrali jih moramo, preden pade prva jesenska slana. Paradižnike operemo v čisti mrzli vodi in jih na cedilniku osušimo. Primerno količino kisa zavremo z vodo, disavnimi zrni in dvema lavorjevima listoma. V ta vreč sok zložimo paradižnike, ki jih prej prebodemmo z vilicami. Pustimo jih vreti pet minut, potem jih še tople zložimo v čist lončen lonce, prelijemo s kisom in neprodušno zavežemo. Tako pripravljeni paradižniki so dober dodatek h krompirjevi solati ali pa za pripravljanje okusenih omak.

Kislo zelje prav tako lahko pripravimo v lončenem loncu. V večjem gospodinjstvu pa takšen lonce ne bo dovolj velik, zato si pomagamo z lesenim čebričkom ali sodčkom. Lonce polijemo z vročo vodo, v kateri raztopimo nekaj sode in preplaknemo s čisto mrzlo vodo. Seveda moramo biti pri delu previdni, da nam lonce ne poči.

Pripravimo si pet večjih zelnatih glav. Očistimo jih, odrežemo stozice in zrežemo na strgalniku za kumare ali na narežemo z nožem kakor za zelno solato. Zelje potem osolimo in pustimo nekaj časa naoljeno. Za 10 kg zelja potrebujemo 18 dkg soli. Osoljeno zelje zlagamo plast za plastjo v lončen lonce in potresemo s kumino. Vsako plast tudi dobro potlačimo, da je zelje dovolj gosto naloženo. Povrh pokrijemo s čisto krpo, zalijemo robove, da ne pride do zelja prah, denemo čez krpo desko in obtežimo s kamnom. Voda, ki se iz zelja izcedi, mora biti vsaj dva prsta nad zeljem. Čez približno tri do štiri tedne bo zelje kislo. Vsakokrat, kadar jemljemo zelje iz lonca, moramo krpo prebrskati v čisti vodi, umiti desko in kamen. Če voda ne pokriva zelja, prilijemo malce osoljeno mrzlo vodo.

Novo zdravljenje oslovskega kašlja

Oslovski kašelj je zelo neprijetna bolezen, ki zanjo še nimamo pravega zdravila. Zdravniki se zelo trudijo, da bi ublažili to težko nalezljivo bolezen, za katero bolujejo otroci pa tudi odrasli. Predpisujejo razna sredstva za ublažitev kašlja in krčevitih napadov in jih pošiljajo na izpremembo zraka. Včasih ž. samo takšna sredstva, še posebno pa izprememba zraka, ublažijo bolezen ali jo pa celo ozdravijo. Vendar pa znanstveniki in zd...iki še zmerom iščejo novih, res dobrih zdravil.

V zadnjem času so nemški zdravniki odkrili nov način vdihavanja za bolnike z oslovskim kašljem. Bolnike pripeljejo v prostore, v katerih se razvija neki aluminijasti plin. V nemških plinarnah so že pričeli zdraviti oslovski kašelj v tistih oddelkih, v katerih imajo tako imenovano aluminijasto zemljo, ki jo uporabljajo za čiščenje plina. Vdihavanje tega zraka, v katerega je pomešan tudi aluminijasti plin, zdravilno vpliva na oslovski kašelj in na njegovo zdravljenje.

Urejuje A. Preinfalk

Dr. Aljehin je spet zmagovalec

Tretji turnir Velikega gubernementa so te dni zaključili. Prvih pet kol so odigrali v Varšavi, naslednja tri v Lublinu in zadnja tri v Krakovu. Eden izmed udeležencev (Loose) je moral po prvih štirih kolih izstopiti, pa so ga zato črtali. Ker je bil torej vsako kolo en udeleženec prost, je šele konec pokazal jasno sliko.

Zmagama v Solnogradu in Monakovu je pridružil dr. Aljehin spet novo na Poljskem. Svetovnemu prvaku se to tudi spodobi. Potek sam pa malo drugače pripoveduje. Vse je kazalo, da bo zmago z njim delil, če že ne sam zmaga — Bogoljubov. Toda Bogoljubov se je končno le posrečilo, da ni zmagal in tako smo ob presenečenju.

Aljehin sam je še kar dobro vozil. Da bi mu kdo utegnil ogražati prvo nagrado, najprej skoraj ni bilo misliti, da ga ni kar za uvod v drugem kolu neoporečno nasekal Bogoljubov — že drugič letos — in s tem nevernežem dokazal, da je nekaj zna. Toda že v naslednjem kolu je »Bogo« skuhal novo presenečenje, ko je izgubil z Röpstorffom — s šahistom do sedaj neznanega imena — ter tako zapravlil precej svojega naskoka.

Toda Aljehin se je še vedno dobro zavedal resnosti položaja in začel poslušati podirati. Prvi zmagi s Zollnerjem je pridružil še nove nad Röpstorffom, Jungejem, dr. Wellom, Kunterthom in Brinckmannom, a točko je delil s Kieningerjem, Kellerjem in Sämischem in tako do zadnjega kola — ko je bil prost — nabral, kot so pokazali dogodki, že dovolj za prvenstvo.

Dolgo se je dobro držal tudi Bogoljubov, ki je dobil še z Brinckmannom, Kieningerjem in Sämischem in remiziral s Zollnerjem, Jungejem in Wellom. Do tu je bil z Aljehinom povsem enakovreden. V predzadnji partiji je močno zaigral proti Kunterthu na zmago, toda Caissa je to pot odločila drugače in mu podarila — ničlo. Ker je na koncu s Kellerjem dosegel le polovičko, se je moral zadovoljiti s tretjo nagrado, saj se na drugo kakor jastrebi, ki voha mrhovino, vrge Junge. Kakor je šahovnica sama na sebi premočrtna, so pa dogodki na njej velikokrat tem bolj nepregledni in krivočrtni.

Junge se je dobro odrezal in s tem popravil zadnji slabši uspeh. Vpisal si je pet zmag (Zollner, Kieninger, Röpstorff, dr. Weil, Keller) in tri remije (Bogoljubov, Sämisch in Kunterth), drugo ničlo pa proti Brinckmannu.

Cetrto in peto nagrado sta si podelila Sämisch, ki je nekoliko omagal, in prvak Dunaja, Keller, ki je lahko zadovoljen. Kieningerja in Brinckmanna smo pričakovali malo višje — vsaj po točkah, če že ne po mestu. O ostalih ni kaj posebnega pripominjati.

Končni izid je: I. dr. Aljehin 7½, II. Junge 6½, III. Bogoljubov 6, IV.—V. Keller in Sämisch po 5½ točke; brez nagrade so ostali: VI. Kieninger 5, VII. Brinckmann 4½, VIII.—IX. Kunterth, Röpstorff in dr. Weil po 4 in XI. Zollner 2½ točke.

Dvoje zaznanj

Za šahiste, ki vestno in natančno pregledujejo naše partije, prinašamo tvoje odkritje:

I. K partiji dr. Aljehin—Keres iz 39. letošnje številke moremo pripomniti, da je bila za Keresu že 18. poteza precej usodna. Črna dama je s polja a8 trenutno res močno pritiskala na veliki diagonal, pametneje bi pa storila, če bi šla samo do b8 braniti trdnjavo. Tako bi si Keres prihranil marsikatero težavo. — Za teoretike navajamo iz iste partije, da je v 7. potezi za črna zelo močno c5, saj na to ne gre 8. d5, ed5. 9. Sh4 zaradi Se4! z dobro igro.

II. Tu posežemo močno nazaj v 48. številko lanskega letnika. Tedaj smo pričeli za Aljehina usodno partijo z Nielsenom, ki jo je igral in izgubil neposredno po naporni simultanki in ki ga je veljala zmago.

Po 35. potezi je bila tale pozicija: dr. Aljehin (beli): Kg2, Da3, Tc7, Lc2, Sc4; Pc3, d5, f4 in h3;

Nielsen (črni): Kg8, De8, Tb8, Lf6, Sd7; Pe5, f7, g7 in h6.

Aljehin je tu zagrešil usodno napako z 36. f5?, nakar je črna močno odgovoril z e4! 37. Se3, Le5. 38. Ta7, Dd8! 39. Sg4, Dh4! in v 70. potezi je svetlovni prvak kapituliral. Aljehinov položaj je bil res že nekoliko sumljiv, toda v 36. potezi je vendar prezel nadaljevanje, ki bi ga še rešilo poraza: 36. Sd6! bi nasprotnika toliko zaposlil, da bi se moral sprijazniti z remijem; če igra De7, se skakač spet umakne na e4 in napade damo, na Dd8 pa prisilne z 37. Da7! in zdaj Ta8 nič ne koristi zaradi 38. Dxa8! in dobi s Te8 damo nazaj, saj na Sb8?? sledi 39. Te8 mat. V tem položaju bi oba igralca najbrže hitro sklenila premirje.

Rešitev problema št. 201

1. Dg2! Ka5. 2. Dxc6 in 3. Db5 mat.
1. ... Ka5. 2. Dc2 in 3. Dd3 mat.
1. ... e2. 2. Dg7 in 3. Da7 gzir. 3. Da1 mat.
1. ... Lb2 (a3). 2. Dxc6+ in 3. Db5 gzir.
3. Da8(a6) mat.
1. ... Ld3. 2. Dg1 in 3. Da7 gzir. 3. Da1 mat.